

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
 BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Servori neînfrunțați nu se primesc.
 Manuscrisurile nu se restituie.
 Birourile de anunțuri:
 Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Inserate mai presede în Viena: E. Moser, Haasenstein & Weyler (O. H. Moser), H. Schalk, Alois Heydel, M. Dubs, A. Oettel, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Dubs; în Hamburg: A. Stenmer.
 Prețurile inserțiilor: o serie armand pe o coloană 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarife și învoială.
 Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 41)

„Gazeta“ este în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fl., pe trei luni 10 fl., N-rii de Duminecă 8 franci.
 Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov:
 a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 225.—Anul LV.

Brașov, Duminecă, 11 (23) Octombrie

1892

Biserica și națiune.

Nu-mi temă biserica, ci națiunea.
 Claudiu Vaszari.

Cuvintele aici citate le-a pronunțat un călugăr de calibrul cel mai greu al catolicismului; un învățacel al acelei propagande catolice din Roma înaintea căreia: patriă, națiune și consăngenii sunt lucruri de-a doua mână și cari trebuiesc a se aduce jertfă religiei; un călugăr, care, nefiind încă nici episcop, grație discordiei și recriminărilor imprumutate dintre prelații maghiari catolici, a ajuns Archiepiscop și Mitropolit, ba Primate al superbei biserici latine a Ungariei, adevăratul demnitar al catolicismului unguresc, care pune Coróna pe capul regelui apostolic.

Și acest personaj important, cui a scris și la cine s'a adresat cu acele cuvinte memorabile? Întregului cler și bisericii sale catolice din Ungaria, adevărat „urbi et orbi Hungariae.“

Stabilind în biserica latină un principiu până acuma ne mai conces, dice: biserica mea nu o tem, o las în grija lui Dumnezeu: imi tem națiunea, care n'are promisiunea eternității; deci acțiunea noastră se fiă condusă de destinele națiunei.

Auți arhiepiscopii, episcopii și prelați, preoți și toate cinurile călugăresc din Ungaria, eu capul vostru, pus aici în culme de spiritul sânt, și din grația scaunului apostolic vi-o spun asta vouă; și obedița eclesiasică pretinde ca să ascultați și să vă supuneți acestei doctrine, nu fiți militanții bisericii, care are protector pe Dumnezeu, ci a națiunei maghiare, a căreia protectori avem să ne facem!

Acest pronunțament solemn, această doctrină pastorală, nu însemnă nici mai mult nici mai puțin, „decât a înălța principiul naționalității peste biserica“ adevărată deviza: „fiți înainte de toate Maghiari, și numai după aceea catolici.“

Nu scim încăt va corăspunde această doctrină vederilor și dorințelor scaunului apostolic de Roma, atâta însă este învederat, că scaunul Romei în cestiunea „botezurilor“, din care s'a născut pastorală Primatului, stă pe picior de bătaie cu guvernul maghiar. Primatul, ca călugăr isteț, își va găsi el punctul său de înțelegere cu Roma, și din astă cauză nu vom amei pe cetitori cu indoile și combinații, ci constatăm cu totă puterea cuvântului, că doctrina și ținuta Primatului în totă privința este instructivă pentru miniștrii bisericilor românesce, dându-se un exemplu lămurit cum se și iubesc națiunea?

Acesta este meritul lucrului pentru noi, căci decă capul unei biserici superbe și puternice în inteligență și avere, se simte îndemnat a dice: că înainte de toate își teme națiunea. a dice acesta într'un timp când fii acelei biserici și națiunii, cu celelalte apertinențe ale ei, de 25 de ani țin în mână toate firele puterii de stat, ale predominării și ale supremației lor de rasă, chiar în timpul de față nimeni nu are mai mare lipsă de adevărată iubire a națiunei sale decât noi Români. E învederat, că în acest timp periculos și de cea mai sălbatică prigonire a elementului românesc avem neapărată trebuință de pacea internă dintre noi, de concordia frățească, de o luptă și apărare unitară pe toate terenurile, și

condusă cu multă chibșuielă și bună înțelegere.

Mulțămia lui Dumnezeu, că deși desbinați în două biserici, în timpul de față n'avem frecări și certe confesionale. Cu mângăiere sufletescă am vădit, că la înmormântarea mult regretatului Metropolit Vancea, Metropolia greco-orientală, a fost reprezentată printr-o deputațiune anume trimisă; er preoțimea greco-orientală din mai multe regiuni s'a înfășiat la funebrealul Metropolitului unit la Blășiu fără de nici o șfială. Cu bucurie vede nu preoțimea noastră lucrând în unire la toate întreprinderile naționale, culturale, economice și sociale, fără de a mai întreba de confesiune. Numai printr'o astfel de concordiă și purtare românescă ne câștigăm putere, fără de care în veci nu vom ave respectul străinilor.

Au fost casuri, mai ales în părțile Bihorene și vecinătățile lor, când preotul unit dicea poporenilor săi: „nu vă cășetoriți cu neunită, ci mai bine cu latină, căci este catolic“, eră preotul neunit dicea: „nu vă cășetoriți cu unit, căci este catolic; mai bine cu calvină“, „nu lăsați copiii la școla unită, ba nu la cea neunită“ și altele, ca aceste. Der de când avem exemple palpabile, că calvinul mână în mână cu romano-catolicul, dau palmă continue atât unitului cât și neunitului, numai din cauză că adorăm pe Dumnezeul nostru în limba noastră, ni-se pare, că și unii și alții am căpătat minte.

Inșuși Primatul Ungariei, căpetenia bisericăscă a contrariilor noștri, ne dă acuma exemplu cum să ne iubim națiunea mai presus de confesiune. Să-l luăm

der spre învățatură și să nu uităm nici odată, că înainte de toate fiăcare din noi este născut Român, și numai după aceea botezat greco-oriental.

R-a.

Conflictul diplomatic greco-roman.

Ca din senin s'a răspândit în săptămâna acăstă școirea, că Grecia a rupt relațiunile diplomatice cu România, din cauza moștenirii Zappa. Școirea acăstă a produs mai multă haz în România, precum și în alte părți. Se făcură fel de fel de glume la adresa Greciei, așa între altele se spunea că „voinică“ flotă grecească în curând va porni război în contra României, și adevărat va cerca să intre pe la gurile Dunărei, der că aici nu-i va sta în cale armata română, ci Dr. Felix, care va pune flota grecească la carantină.

Casul s'a întâmplat astfel:

Un Cuțo-Vlah bogat, anume Zappa, și-a câștigat averi mari în România, pe cari în testamentul său le-a cedat societății grecești din Atena, „Olympia“. Acăsta a voit să intre în posesiunea averii, compuse în mare parte din pământuri. Legea română dispune, că nici un străin nu e în drept să moștenească bunuri nemșcătore în România, cu atât mai puțin să le moștenească o societate, o persoană morală. Guvernul grecesc a intervenit pe cale diplomatică cerând averea pe sēma numitei societăți.

Guvernul român a răspuns, că numai tribunalele române pot să hotărască, decă are drept să nu societatea grecească, de a fi pusă în posesiunea averii nemșcătore a lui Zappa. Guvernul grecesc a combătut însă acea părere, cerând ca atacarea Zappa să se reguleze prin o trasațiune sau prin arbitragiu. Guvernul român n'a putut să admită acăstă cerere, care nu se unese cu suveranitatea, ce o exercită statul român pe teritoriul său. În urma unui schimb de note în acăst

„FOLETONULŪ GAZ. TRANS.“

RĂȘMIRIȚA.

Din scrierile lui De la Vrancea.

I.

Scăpătasă sōrele; ogōrele își plecau bogăția de grū, orzū, ovēsū și meu la adierile incropite ale vântului de mēdă. Șpicile rēscōpte și țēpōse, încāroate cu bobū mare și greu, se clātenau a lene. Incovāindu-se în vāi și dēluri de aurū roginūt, în jurul colnicelor, sub cari s'afunda satul Māgura. Parte din sēmanāturi erau pālitate la pāmētū, legate în snopi și movilite în clāi.

Der înainte de vreme secerātorii mānau nāvālă spre bordeele lor. Cālāri și pe jos; alții iuțind boii cu cōda ascuțit a furcilor; bētrāni, insurāței cu nevestele, cari își tārāsc copii de mână, luptāndu-se cu cei din brațe; flācāi, cari poanesc din bice, gonind înainte lor vitele speriate, — ținū rāzōrele și se îndēsă din ce în ce pe drumul mare, care duce la vatra satului.

Mulți s'arată fără de veste din desigul porumbiștelor, și se rēvārsă în

mulțimea ce se întrēbă, în graba fugei arātāndu cu degetul spre sōre-rēsare:

- Ce se fiă acolo, nea Strujane?
- Ce veste, bādītă?
- Ce pārlolū, vere Dinule?
- Ce e nu e d'a bună, rēspunse moșū popa, îndesāndu-și în briu pulpana giubelei; mână preotēsă, bate pe roibul, dā zorū, par'că esci ciolac, pīrjolul se apropiā și tu tremuri ca un cāțel bolnav de jigodiă.

— O pēcatele nōstre Dōmne, ce o mai fi și asta! mormāi baba Uța, care își incurcase vaca prin carele omenesc. — și desculță, cu piciorēle cojite și arse, nu mai căute la bolovan și mārācin, dāndu cu tājala nāintașe să ia nouē piei de pe juncană.

În urma tuturor, cocoloșiți unul într'altul, într'o cāruciōră tirită de doi mănzați, Miu și Cobila, se uitau lungū unul la altul.

— Săpai de beilicū, Cobilo, de arnāuți și de Muscali, mēsurai așunșul codrilor, ținēndu-mi dīlele cu porumbe sălbaticē și cu pere pādurețe, trecui prin tōte gāndindu-mē la tine, și asum cānd

legarāmū temelīă cāminului, n'au trecut decāt cinoi dīle, cinoi nopți, Cobilo, și eōă ce ne aștēptă.

— Ce-ți pasă Miule, îi rēspunse ea, dēcā nu e de trai cu omenie, dēcā Dumnezeu ne-a uitat, tu esci voinic, scii să gonesc fără friu și fără șea, scii să invētesc sēcurea și să rezezi capul de pe umeri de juvină, alērgă în ceta lui Dinu Potopd. Nōptea la rēspāntii, dīua în visuin, voi fi cu tine. Nu mai e de răbdat, Miule, eu sunt muiere, der nu mē înșelā mintea, vine Rēșmirița și de ea nu sōpāmū pe viētă, nici noi, nici copii noștri

— Vine, veni i-ar numele, grāi Miu, și-și potoli nēcāsul, sārūtāndu-o pe o brajii ei bālai, rāsurați cu nisce pajure roșietice ca mēcēșă.

Praful, rēscolitū în nori deși, îneca în fumū gālbui norodul speriat; uruitura și gālăgia, goniau pāsările cringurilor, și stolurile de grauri sburau amēșite, ciripind ca de spaima șoimilor; lostanii s'afundau glonțū în nemārginireea zarei; mugetul s'amesteca în ninchezarea oailor, și cumpenile liniștite ale puțarilor, de pe vēcēna satului, își

arātău virfurile în șirū, și se alipeau cu cerul în depārtare.

II.

Cānd se apropiāră de sat, lighioile aciolate bātăturilor fālăiră speriate în frunșul pomilor; cāni începură a lātra, ca și cānd hoții cālcau casa cuiva; chiar și porcii trāndavi se iuțiră, pornind'o anapoda, guțāndu se creți, că li s'au pus ouțitul la beregat.

Cu toții nāpādiră la biserică. Trebuia să ia o hotārire. Chipurile lor galbene și trudite, udate în șuvițe de sudore amestecată cu praf, tăcerea, care le tae inima într'o clipă, și tipetul copiilor mic, legānați la sinul femeilor înfășurate cu nisce zdrențe de vilnice în jurul trupului, — ar fi înghețat și sānge de haiduc, care rīde și spintecă, și dōrme liniștit pe hotū de arnātū.

Cerul, din spre sōre rēsare, roșu ca o tinichia arsă, cātă prinde ochiul, se încingea necontieat, pārendū a-și arunca dogōrea sa până pe d'asupra cātunului Māgura. Dela o vreme, pālāi de fum și de flacāri se ridicāră, amestecāndu-se între ele, și scāpārānd sōan-

sensu între ministrul de externe grecescu Dragumir și ministrul român de externe Alex. Lahovary, acestu din urmă a primit de la ambasadorul grecescu din București următoarea notă:

Copie de pe nota No. 899, dela 3/15 Octomvre 1892 adresată de Ex. Sa d. Pappariopolo, trimisă extra-ordinar și ministru plenipotențiar alu Greciei, Escelenței Sale d-lui Al. Lahovary, ministru alu Afacerilor străine alu României.

3 (15) Oct., 92.

Dle ministru,

Atitudinea păstrată de guvernul român față cu guvernul elin, în urma comunicării notei ministeriale dela 13/25 Iulie sub No. 3409; tăcerea sa și prea puțină curtenitoare și implicându dovada că perseverează în intențiunile inice arătate chiar de la început în privința drepturilor incontestabile ale guvernului meu asupra succesiunii Evang. Zappa; refuzul său de a admite propunerea ce i-a făcutu de a trata diferendul prin bună înțelegere pe cale diplomatică sau de a lăsa supune unui arbitragiu; totu arată că prezența mea în București nu mai are, de aci înainte, nici un cuvânt de a fi. În adevăr, e lucru evident acuma că regularea contestațiunii prin mijlocul unei conferențe de bună înțelegere a devenit imposibilă din cauza relei voințe.

De aceea, din ordinul guvernului Majestății Sale Regele George, am onore a notifica Escelenței Voștre, că voi părăsi Bucureștiu câtu mai curând, după ce voi fi încredințat proteștiunea intereselor naționalilor mei Escelenței Sale d. de Fonton, trimis estra ordinari și ministru plenipotențiar alu Majestății Sale Impăratul Rusiei, care a binevoit, cu consimțământul guvernului său, să se însărcineze cu îndeplinirea acestei misiuni amicale.

Primiți, etc.

Îscălitu: Pappariopolo.

În urma ruperii relațiilor diplomatice între statul grecesc și român ministrul român de externe a adresat următoarea notă însărcinatului de afaceri ale României din Atena.

Copie de pe depeșa No. 19996 dela 5 (17) Octomvre 1891, adresată de Esc. Sa d. Lahovary, ministru afacerilor străine d-lui Duiliu Zamfirescu însărcinat de afaceri alu României la Atena.

Atena.

D. Pappariopolo, ministrul Greciei la București, mi-a notificat, că din ordinul guvernului său, s'a pus capetu misiunii sale și că trebuie să părăsesc Bucureștiu câtu mai curând, după ce va fi încredințat proteștiunea supușilor greci ministrului Rusiei.

Acesta mi-a comunicat în același timp că, de ore-ore guvernul elin a

semnificat personalului legațiunii regale precum și titularilor consulatelor elenice din România, de a părăsi teritoriul român, Legațiunea Rusă însărcinată, din ordinul M. S. Impăratul Rusiei, ca și consulatele imperiale, cu proteștiunea supușilor eleni.

Deciziunea guvernului român de a rezerva tribunalelor Regatului soluștiunea unei chestiuni de proprietate imobiliară, care e de competența lor esolusivă, n'ar putea justifica această ruperă de relaștiuni diplomatice. Totuși regretându, totodată măsura luată de guvernul grecu, nu putem decât să urmăim esemplul său.

Bine voiti dară a vă face pregătirile de plecare și a vă întorče câtu mai curând la București, unde sunteți chemat u luca la ministeru până la nouă dispoștiuni.

Comunicați ministrului afacerilor străine, că în urma rechemării din România a agenților diplomatici și consulari greci ordonat de Esc. Sa a primitu dela mine ordinul de a părăsi Atena și de a notifica consulilor onorari români din Grecia, că sunt desărcinați provisoriu de funcștiunea lor.

Al. Lahovary.

Iată și notele interesante, ce s'au schimbatu cu ministrul plenipotențiar alu Italiei dela București și cu însărcinatul de afaceri român dela Roma.

Copie de pe depeșa adresată de Ex. Sa d. Brin, ministru afacerilor străine alu Italiei cătră Ex. Sa d. Curtopassi, ministru plenipotențiar alu Italiei la București.

Puteți asigura pe Ex. Sa ministrul afacerilor străine, că primesc cu plăcere propunerea sa. Legațiunea și consulatele noastre din Grecia vor lu fără întârziere sub proteștiunea lor pe supuși și interesele Românilor. Suntem fericiți, că putem corespunde unei asemenea probe de încredere și profităm de această ocașiune ca să arătăm viua noastră prietinie față de România.

Îscălitu: Brin.

Telegrama adresată de d. Lahovary, d-lui Th. Ghyka însărcinatul de afaceri alu României la Roma.

Am primit depeșa Voștră relativă la primirea de cătră guvernul italianu a proteștiunii Românilor din Grecia. Asemenea am primitu dela Escelența Sa d. Curtopassi, copia telegramei prin care Escelența Sa d. Brin, ministrul de externe alu Italiei, a binevoit a-i comunica această primire.

Binevoiti, vă rog a exprima Escelenței Sale d-lui Brin mulțămirile noastre sincere pentru serviciul pe care guvernul italianu a binevoit a ni-l face, a-i arăta sentimentele noastre de profundă recunoscintiță pentru termenii simpatici în cari a conceputu răspunsul Său la propunerea noastră.

Semnat; Al. Lahovary.

Noua afacere militară.

Erăși s'a pus în mișcare vilégul ungurescu; erăși este o afacere militară care neliniștesce pe înfocații fi ai lu Arpad. De o săptămână aprăpe, ținu la cuvântu în dietă d'alde Eötvös, Apponyi, Ugron, Beöthy ș. a. strigându în lumea largă. că ei, cari dicu, că singuri posedu talismanul patriotismului și naționalismului ungurescu, nu vor îngădui, ca să se întempe pe voia ministrului-președinte, conte Szapary și să se facă o serbare de înfrășire între honved și armată, cu privilegii desvélirei nouli monumentu alu honvedilor în cetățuia din Buda. Programu aprobatu de ministru dice, că la serbare va lua parte o companie de honved și una din armata comună și că comandantul armatei va depune împreună cu președintele reuniunii honvedilor o ounună pe monumentul ungurescu; în schimb procesia va merge înainte monumentului lui Hentzi și a soldaților austriaci căduți și acolo vor săvârși în unire aceeași ceremonie de înununare. Totă certă se înverte acum împrejurul întrebării, deoă este cuviincios și cu cale, ca honvedii să înoununeze monumentul lui Hentzi.

„Nu putem nici odată să ne învoim, ca dieta cu voia noastră, pe basa votului nostru să decidă înununarea memoriei acelora, cari s'au luptat în contra dreptului și a constituției națiunii, dice Ugron, între aplausele sgomotose ale întregii opoștiunii. După restabilirea constituției noastre, adausu elu, am fostu dator să uităm aceea ce ni s'a făcutu, o naștiune însă nu pöte nici odată uita. Ministrul președinte Tisza, când cu afacerea Ianski a declarat de nepotriviță și fără tactu înununarea monumentului lui Hentzi de cătră generalul Ianski și alți oficeri și acum Szapary voese, să îndemne la o asemenea faptă pe honvedii veterani și pe naștiunea maghiară. Generalul Hentzi, adausu Ugron, a fostu un trădator, care nu și-a ținutu cuvântul, și nu merită a fi onorat u o ounună. Între eroii unguri dela 48 și între ostașii simbriași ai absolutismului, nu se pöte trage paralelă. Ugron încheiă, dicându, că nu va lua parte la serbare. Atunc strigă Helfy: „Serbarea nu se va ține!“; ér deputatul Iuszt strigă amenințându: „Ea va fi împedecata!“

Kossuthiști și apponyiști mergu mână în mână ér contele Szapary e în mare strămtore, căci elu cu partidu lui a stăruitu, ca serbarea să se facă la 2 Noemvre după programu amintit și ce e mai multu a făcutu și pe monarchu să aprăbe acea programă, care cuprinde și înununarea statuei lui Hentzi. Acum opoștiia a pus în mișcare totă țera și honvedimea, după cum se vede din te-

legramele noastre de astăđi și se pöte că agitația acosta să frângă gatul cabinetului Szapary. Căci cu anevioe pöte forța ținerea festivității și rezultatul, ce l'a produsu.

SCRILE QILEI.

— 10 (22) Octomvre.

Afacerea cu cheile bisericilor din parochia Șisesci a luat dimensiuni multu mai mari și mai îngrijitoare, de cum s'a cređutu mai înteu. În privința acosta ni-se comunică următoarele: Dilele aceste se lățise faima, că cheile bisericei din Șisesci și ale bisericilor din filialele acelei parochii au fostu retrimise de Papa la episcopia din Gherla, și că în urma acosta canonicul Papiu de acolo și spiritualul Giurgiu au fostu trimisi la Șisesci, ca să redeschidă bisericile. Ceea ce se șie sigură este, că numiți trimiși episcopesci au fostu la Șisesci și au dobândit, nu fără ôrecare greutate, învoirea poporului, ca să se deschidă bisericile, dér numai condiționat, ca în timpul celu mai scurtu să li-se redea preutul lor. După reîntorčerea trimișilor episcopesci, s'a produsu însă o nouă mișcare între parochiani și s'a hotărît a merge în deputați la episcopul din Gherla. Au plecatu la vre o 200 de persoane și numărul lor a crescutu pe drumu aprăpe indoitu. Acesta mare deputați sosind u Gherla, a mersu la episcopiă, dér i s'a spusu, că episcopul nu este acasă. Foile unguresci scriu, că conducătorii deputației ar fi silit pe consistoriu să țină ședință în afacerea dela Șisesci dér acosta nu este esact. Deputația a aflatu nicăiri ascultare. Deputațiunea a lăsat u adresă cătră episcopu la reședință, în care l'u conjură să-lu restituie în postu pe preotul Vasilie Lucaiciu, adăogându, că acesta este cea din urmă a lor rugare. Tot-odată au trimis u telegramă cătră vicariul M tropoliei din Blășiu, în care cei 230 de poporeni din Șisesci și filiale ceru rehabilitarea parochiului lor, amenințându, că în casu contrar vor trece la altă confesiune.

— x —

Dela Liga culturală. Astăđi, împlinindu-se unu anu dela fundarea Ligei pentru unitatea culturală, toți membrii ei se vor întruni în sala universității din București, unde comitetul va da sémă de activitatea sa și se va proceda la alegerea noului comitet.

— x —

Adunarea estra-ordinară a Reuniunii femeilor. Eră și ađi au circulat între membrele reuniunii femeilor române de aici o listă, prin care se convoca la o adunare estra-ordinară pe ziua de mâne, Duminecă. Nu înțelegem cum de o asemenea adunare nu s'a convocat pe

tei răsucite în sulurile uriașe de negură posomorită.

— Să dăm focu satului și să luăm calea pădurilor, strigă unu flăcău din mijlocul lunei mărmurite.

— Ci ca ho, voinice, prea o iei repede, răspune părintele Știubei, ce dai gurei să mănănce la întorcere? unde ne-am mai pleca ôsele? Minunile Domnului sunt mari; să fugim cu toți în ascunđitorile codrilor; ș'o trece ș'asta, că nu una am văđutu eu de când am albitu.

— Faceți copii și nevestele grămădă, dați rötă în jurul lor, și s'o pornim diumă cu ce omă apuca, încotro ne-o duce norocul, grăi un bătrănu.

— Înhațați topore și cöse; ce ni s'o întempla, întempe-ni-se tuturora.

— Așa! Așa! strigară cu toții.

Er copii, tremurându vargă de spaimă, goi pușcă, agățându-se de bietele femei, îngănu, înecați de plănsu, ștergându-și nasul cu ciolanele mânelor góle și slabe:

— Mamă, vin Turcii? vin capoșunii cu două guri, mamă?

Dér, la unu ropotu de cai care li-se trezi în urechi, fără de veste, picidorele li se tăeră dela încheeturi și vieța le amorți, ca și când mörtea îi isbise pe toți într'o clipă. Popa își făcu cruce și după densusu toți bănăniară semnul mântuirii.

III.

Intr'o gónă nebună, pe deșelate, bătându gonacii cu étaganele, unu polcu de călăreți s'arată în capul Măgurei.

Cătu te-ai șterge la ochi și ceta, care asternuse pântecelul cailor la pământu, sosi în fața mulțimei.

— Sunt d'ai noștri, sunt creștini, diseră cu toți, bine-ai venit Potópe, ce mai veste haiduce?

Caii deliilor erau în spume; în locu de frêne: ștrėnguri și curmee; ouți late la briu; căciul țurcănesc date pe ochi; priviri de fiare.

In fruntea lor sta Dinu Potop, cu étaganul scosu și legatu de mână până în cotu cu mlăđite de curpen; uscatu ca o scăndură, răspândindu rēcórea în jurul său de cotropitor înaltu câtu un brădu, cu fața orestată și svircolită de luptă și de nedormire.

— Vestea rea, creștin de D đeu, dice Potop, a flămăditu omida, a insetat năpırca de sänge omenescu; vinu Turcii mănăși de arnăuți stăpănirei; ard satele; robescu copiii și femeile; sermă în urma lor și valvătăi înainte-le. Măna pe topor, și să luăm calea pădurilor; la strimtore să i apucăm; jură că voi mânca unul de viu cu carne și cu ôse, și voi hrăni haitele cu stırvuri đece ani d'a rindul!

Unii peste alții o porniră.

Acestă vlmășelă de care, de cai și de boi, cari mugescu în mijlocul oămpilor, acestu alai de moșnegi, femei, bărbați și copii, cari jelescu pătrunși la ôse de spaimă, ridicându pulberea mai susu de virfurile ștejarilor bătrani, se duou încăreăți de traiste cu mălai, cu tingiri, țigai și căldări. Unii să rogă; alții injură; sgomotul seou alu rötelor fără șini, bălăngăitul arămurilor ca nise clopote dogite, imprăștiie desnăđuirea în lungul ținurilor. Să ducă, tărându-și sărăcia și plinsul.

Unde-și zidiseră bordeiul vor găsi tăciuni, și rēcólinđu cenușa satului mistuitu, vor da peste petice de velințe,

peste crâmpee de icóne la cari s'au închinat u vieța întregă; și pöte n'or cunöște vatra în jurul căreia ș'au căpitu đi cu đi traiul, îndrugându povești și basme.

Dróia netrebnică, ce nu mai crede în mântuire, să repede incurcată, ca fulgii unui viscolu în lungul drumului, fără să știe ce s'o întempla pe ziua de mâne. Mulți din ei, asmuțindu-și vitele au uitat până și mila celui de susu.

Nóptea inghite fața lunei; cerul în urma lor e focu nestinsu, care aprinde zarea infierbintată, cătrănind vėzduhul.

Numai Dinu Potop înainte tuturor, își sängeră codanul, jucându pe spinarea lui ca un stălp negru, îndemnându poporul la vieța și la gónă.

IV.

Rătăoit u cei-l'alti, Miu, s'a aruncat pe șalele calului din cetlău, rețezându da curmeđișul holdelor. Se duce de zor, și Cobila, în căruță, p'unu maldăr de finu, își momeste chinul dóră l'o alina cu nădejdea d'a să vede în desișul tufelor, ori pe cresta de pėtră a vre unui munte, departe de Rășmirița, care cotropește temeul omului.

calea publicității în tota regula, mai ales când e vorba, cum aflăm, de modificarea unui său mai multor puncte din statute, cari se dice, că se cere din partea ministerului.

—x—

Dar pentru biserică. Din Maramureș ni se trimite spre publicare următoarea mulțumită publică: Subscria anștia bisericească aduce mulțamita cea mai călduroasă lui *Mihai Stănu lui Ionă* și soției sale *Maria nasc. Stetica*, locuitor în Sapința, pentru candelabru de bronz, înăruit bogat, de 36 lumini procurată dela Pesta în preț de 215 fl. v. a. Mai departe lui *Grigorie Popă a Ofi-mei* și soției sale *Maria nasc. Stănu* pentru un alt candelabru, de 32 lumini, cumpărat în persoană la mănăstirea Pociu în sumă de 170 fl. — ambele donate bisericeii noastre. Fiă bine primite înaintea lui Dumnezeu, întru mărirea lui s'au donat. *Sapința*, 17 Octomvre 1892: *Ioan Hubanu*, paroch, *Toderu Stănu*, curator.

—x—

Călindarul plugarului. Facem atenție pe abonații noștri, că în curând va apăre în edițiunea tipografiei „A. Mureșianu” în Brașov, primul călindaru al plugarului, care este întocmit pentru trebuințele practice ale economilor noștri dela sate și cuprinde și un număr frumos de tractate literare, beletristice etc. Acest călindaru este redigat de colaboratorul nostru economic, d-lu *Ioan Georgescu*.

—x—

Bani noi. În monetăria din Cremenit au început să se bată piese nouă de aur, de câte 20 corone. În fă-care și se bat, în calcul aproximativ, câte dece mii de piese. Pentru ca acești bani să se potă pune mai curând în circulațiune, ministrul de finanțe *Weckerle*, în înțelegere cu ministrul austriac de finanțe, a hotărât să dea voia și privațiilor de-a pută schimba aurul masiv cu piese de câte 20 corone, avându de-a plăti pentru baterea banilor o taxă de 6 corone după fă-care chilogram de aur. Pentru deputații dietali, încă în cursul săptămănei viitoare se va pune la dispozițiune un număr anumit de piese de câte 20 corone, stându-le în voia de a le schimba cu bani vechi, de până acum. Astfel putem spera, că în cel mai scurt timp vor ajunge și pe la noi piese de aur de câte 20 corone, numai că nu putem garanta, decă ele se vor opri aici, ori vor trece mai departe. De-ocamdată însă trebuie să stăm cu busunarele gata.

—x—

În cauza școlii române confesionale din Grădisce, despre care soim, că se află într'o situațiune foarte critică și e multă avisată la ajutorul publicului român, pri-

mim rugarea de mai jos, asupra căreia atragem cu stăruință atențiunea Românilor iubitori de înaintarea neamului lor. Rugarea este următoarea: *Onorații d ni, cari pentru crearea unui capital, din ală căruia venit se se salarizeze un al doilea învățător în Grădisce* au primit liste de colectare cu termin de 6(18) August, cu totă stima sunt rugați a face toți pașii posibili în ajutorul nostru și a ne retrimit listele de colectare, pentru ca să ne putem legitima înaintea comitetului nostru de supraveghiere. — *Grădisce*, la 6(18) Octomvre 1892. Pentru comitetul de colectare: *Avelu Popă Bociat*, preș. sen. școl.; *N. Trimbitoniu*, notar sen. școl. — Observăm, că școala memorată este în pericol de-a fi paralizată prin înființarea unei școle ungurești de stat, în casul decă nu se va pută mijloci în timpul cel mai scurt capitalul disponibil pentru salarizarea unui al doilea învățător la școala românească. Pentru salvarea causei lucrăză, cu multă zel și conștientitate comitetul de colectare de mai sus, a căruia nobilă întreprindere repetăm a o recomanda sprijinului Românilor de bine.

—x—

Cutremurul de pământ, din săptămăna trecută, s'a simțit și în România și Bulgaria, unde a cauzat mai multe pagube. În Silistria mai multe edificii s'au crepat. Causa acestui cutremur se dice, că a fost arșița cea mare, ce a domnit prin părțile aceste.

—x—

Curs practicu pentru poștă și telegraf. Pentru cei ce doresc a deveni adjuncti de poștă și telegraf în serviciul de manipulare telegrafo-postală, cu salar de 500—700 fl. și bani de cuartir, se vor deschide dela 15 Noemvre n. c., cu termin de 6 luni, cursuri practice de învățământ la oficiile postale din: Brașov, Arad, Canija-mare, Agria, Győr, Nagy-Mihaly și Grădisca nouă. La aceste cursuri vor pută fi aplicați: 1) Suboficieri militari cu calificățiune pentru posturi mai mici (§ 5 alu art. de lege II din 1873); 2) Indivizi, cari au servit cu esactitate ca magistri postali sau expeditori și cari au absolvat patru clase gimnasiale, reale, ori civile, eventual și alte școle de categoria acestora; 3) Alți indivizi de sex bărbătesc, cari au calitățile înșirate aci. Se mai recere, ca concurenții să nu fă mai tineri de 18 ani, der nici mai bătrani de 35, să fă supuș ungari, sănătoși și cu testimoniu de bună purtare morală. Petițiile, scrise cu mâna propriă și provădate cu atestatele de lipsă, sunt a se înainta până la 31 Octomvre, — prin întevnirea fișpanului, ori directorului respectiv de poștă, — direcțiunei postale din Budapesta, respective Cașovia, Clușiu, Orade, Peci, Șopron ori Agram.

Construirea rețelei de telefon în Brașov. Oficiul de poștă și telegraf din loc face cunoscut, că construirea rețele, telefonice de stat în orașul Brașov se va începe în primele zile ale săptămănei viitoare și probabil încă în anul acesta se va preda comunicațiunei. Cu construirea este însărcinată d-lu inginer *Iuliu Ratkovsky*. În puterea articolului de lege 31 din 1888, proprietarii caselor situate în calea, pe unde are să trecă rețeaua telefonică, sunt obligați a concede rădămarea rețelei de casele lor. Pagubele eventuale, ce s'ar face cu construcțiua, se vor despăgubi din partea statului.

—x—

Morte repentină. Astăzi cam pe la orele 4 p. m., măcelarul *Ioan Lupșianu* din suburbiul Scheiu, care de mai multă timp suferă de epilepsia, fiind atacat de această bolă, muri repentin, neașându-se nimeni în jurul său, care să-i dea ajutor.

—x—

Constituțiune. Societatea de lectură a studenților dela gimnasiul român gr. or. și școala comerială din Brașov s'a constituită Sâmbătă, în 3 Octomvre v. c. sub presidiul d-lui profesor *Virgil Oniș*, în următorul mod: vice-președinte: *Tiberiu D. Eremie* cl. VIII gim.; secretar: *Procopiu Givulescu* cl. VIII gim.; vice-secretar: *Mateiu Jiga* cl. III com.; bibliotecar: *Nicolae Ionescu* cl. VII gim.; vice-bibliotecar: *Emil Vințeler* cl. II com.; cassar: *Aurel Chicombanu* cl. III com.; controlori: *Petru Moldovanu* cl. II com. și *Aurel Florea* cl. VII gim. Membri în comisiunea literară: *Ioan Ionica* cl. VIII gim.; *Rudolf Orghidan* cl. III com.; *George Purecelu* cl. VII gim.; *Vasile Osvad* cl. III com.

—x—

Sobrania bulgară este convocată printr'un decretu princiar, pe ziua de 15 (27) Octomvre în Sofia.

—x—

Urs scapătu. O spaimă mare a cuprins pe publicul din grădina de animale din Lissabona. Un urs mare de ghiață scăpându din ooliva, după cesfășă mai întâi pe păzitor, se aruncă asupra privitorilor. Bestia sfășia rău mai mulți vizitii ce erau acolo cu trăsurile și alte persoane. Căi dela trăsuri s'au spăriat. Numai cu mare greutate a putut fi împușcată bestia.

—x—

Logodne. D-lu *David Popă*, învățător dirigentu în Hermanu, s'a logodit cu d-ra *Efrosina Fenechi* din Brețcu. — D-lu *Aureliu M. Decei* și d-ra *Ioana A. Arseniu* din Gurariului, logodiți. — Dorim fericire tinerelor părech.

—x—

† *Elena Ladislau Popp*, soția regretatului baron *Ladislau Popp*, fostului vice-gubernator alu Ardealului, a încetat din viață în 17 Octomvre n. c. la Sărășan, în etate de 61 ani. — Adresăm în tristatei familii sincerele noastre condolețe!

Necrolog. *Federicu Czell senior*, șeful firmei cu același nume și membru alu mai multor corporațiuni, din loc a încetat din viață în 20 Octomvre n. c. în etate de 77 de ani.

O nouă fundațiune.

D lu notar cerval *Teodoru Oance* din B.-Lazuri, întru amintirea părinților săi, odinior locuitori în Cărbunari, lângă *Beiuș*, a întemeiat o „fundațiune bisericească școlastică”, cu scopul, ca din venitele ei să se ajutore școala confesională română gr. or. din Cărbunari. Suma de 500 fl. s'a și depusă dela Consistorul român gr. or. din Oradea-mare pentru administrare. Lăsăm să urmeze aci actul de donațiune, însoțit de nimeritul comentaru, ce ni-se trimite din partea Prea Cuvioșiei Sale părintelui archimandrit și vicar episcopescu dela Orade, *Iosifu Goldiș*:

Act de donațiune.

Întru amintirea foștilor locuitori în comuna Cărbunari, *Lupu Oance*, mort la anul 1869, luna Iulie, și a soției sale *Teodora nascută Popovicu*, mortă în anul și luna curentă 9-lea st. n., — fiul lor subscris donază și depune la mâna comitetului parochial gr. or. român din Cărbunari, sub grija Venerabilului Consistoriu competente, în numerari suma de 500 fl., dicit cinci sute florini valuta austriacă, pentru scopurile școlastice și de învățământ ale poporului credincios de confesiunea gr. or. română din numita comună Cărbunari.

Donațiunea acăsta se va numi: „Fundațiunea Oance”.

Venitele din acăsta fundațiune se vor folosi în scopul amintit numai după ce prin continuă fructificare va ajunge capitalul suma duplicată la 1000 fl., dicit una mie florini v. a.

Semnat în Cărbunari 1892, Oct. 11-lea.

Teodoru Oance m. p.
locuitor în B.-Lazuri, not. cerc.

Înaintea noastră:

Vasiliu Popp m. p. *Ioan Pinteru* m. p.
protopopu. învățător.

Prin actul acesta, bravul notar cerval *Teodoru Oance*, memoria părinților și iubirea sa fiesca le eternizează într'un mod vrednic de laudă; a ridicat un monument, a căru trānică este mai sigură, decăt ori ce maușoleu și monument de metal ori pētră, căci acestea cu timpul își perdă splendoră și sunt espuse ruinării totale: până când monumentul de mai sus este neschimbat în splendoră și trānicia sa; este eternizat în inimile tinerimei școlare lipsite de mijloce, și va susta câtă va vieți poporul român.

— **Vremuri grele Miule,** mormă ea săltată în sus pe maldăr; nu e de trai, nu e de stat; mai bine cu lupii pārlōgelor, mai de grabă cu urșii vāgănelor, de câtă cu stăpānirea de aci. N'apucă să se încăldească locul sub tine, și biră cu fugiții, că Rēșmirița bate la ușe.

Nu sfirșise bine cuvēntul și-i apropiă din spate ropot de cai și zāngănit de arme.

— Ne au dat de urmă, grāi c'un glas chinut Miul. nu e scāpare Cobilo, der să încerc un gând.

De grabă el își opri caii; ridică finul din căruță; își lungi nevasta cu fața în jos d'a lungul dricului, ș'o acoperi cu maldărul de fin, apoi îi dīse, pornind'o la drum:

— Mē dōre că te muncesc, Cobilo, der pōte c'āsa ne-o ajuta scrisul să trecem, și d'astă primejdiă.

Încălecându ērāși, își făcū cruce; apucă hāturile; și începū să bată mânzaii cu codrișca de li-sē ridicau vārgi și le plesneau pielea pe cōste.

— Mai încet, grāi nābușitū Co-

liba, mi-ai zdrelitū sinul; mē încă răsuflarea.

Miū fără s'audă, fără să vadă înaintea ochilor, gonește în pustiu întunericului; căciula îi cade din cap; cămașa i sē umflă de vēnt; codia bioiului îi s'a spart în hāșchii și sar din ea pusederii melițate de șoldurile uscate ale bietilor cai, cari gāfue de obosēlă, nāclăiți în olăbuo de spume.

La urma urmelor îi sosi hainii de ieniceri cari nāpustiau pe cai mai repedi de câtă gândul. Cu șalvari roșii și oreți, gāitānați și strinși pe fluierul piciorului, cu mintiene civite, cu ētagane luciose trase din tēoā afară, — ei prind pe Miū de cēfă, oprind căruța în loc, înjurându beți morți, să te cutremuri: „Bre! Ghiar! Ana sāna sictirū!”

Apoi începurā a-lū oroi cu muchia ētaganelorū.

Unul din ei, ce abia se mai ținea pe șea, îl isbi cu pumnul în față și-i dīse pe romānesce:

— N'ai nimic în cart, pēcātosule?

— Jupānū oiāșū, rēspunse Miū, mai mult mort decăt viu, āsa sē și sjute Dumnezeu; nimic; o pală de fānaș;

îndurā-te de mine; lāsāți-mē cu dīle; pōte c'ai vëndut salipū la noi, pōte c'ai împletit covrigi; te-ai hārānit cu noi, fă și milă; cu ce am greșit vouă, de mi fāngeți oșele, parc'āți călea pe lujeri uscați?

Ciașul bōrborosi cāteva cuvinte tovarășilor săi, ēr ei, după ce rāonirā de auți întinsul nețermurit, începurā a bāga ētaganele în fānul din căruță până la mānerū, da d'or gāsi ceva pitulat.

În acea gālāgi de ocāri și urlete de fiară, la fiă ce împunsăturā de ētaganū, parc'ō s'aud vae nābușite, și maldărul trēsare să dicit cā e viu și cālū dōre acele limbi ascuțite, cari 'lū spintecā fără răgaz.

Miū, smulgându-și părul din cap, sārutā iminei Ciașului și îi plānge pe tārlii, care i se ridicā pe fluere:

— Stāpāne, n'am nimic, nu mē mai chinuiți, mi vorū copii de fōme, lāsāți-mi calea deschisă; și stāpānul cerului sē v'asculte cum m'ascuțați și voi pe mine.

Când luarā înțeles sē-lū ierte și întōrsērā caii s'o plece, Ciașul și a-

prins ciubucul și aruncă foc fānului din căruță, tulindu-o ca vēntul însoțit de gālāții săi.

Fēnul, uscat ca ēsca, începū să trosnēscā, încins de vālvāții, înălțându o parā de luminā ruje sub bolta cerului civit, pe cari abia se zāriau cāteva stele solpindū, ca nisec ochi de lup în stușișele negre ale pādurilor.

Miū se repedi asupra fēnului, care se încinsese de poonia în sus; înhātă din el cātă put; și după ce-lū aruncă la pāmōnt, se ridică pe inima căruței; bānān cu mānile în tōte părțile ca scos din fire; își smulse în petice cāmașa care-i ardea, și cu obrāii crāpați de foc, cu ochii pāriți, fără să vadă, fără să-și dea sēmā de ce face, strigă, ca și cum l'ar fi hārānit o fiară sēlbatică:

— Școlā Cobilo, ce dormi, nu te mai face, sunt numai eu, deșteptă-te!

Der când o luă în brațe ș'o āsternū pe ērbă, trupul ei era mōle și cald încă. Spinarea ei scāldată în sānge, era ciuruită de ētagane; în gurā avea āșchii din scāndura dricului în care și înfipse dīnții ca să nu strige.

Astăzi, când învățătura pentru poporul nostru a devenit o necesitate ca și pâinea de toate zilele, ce o cerem de la Dumnezeu, cu rugăciunea domnească; când spre scopul înaintării stă poporul la dispozițiune puterea aburului și iuțela fulgerului; când vedem cu ochii, cum popoarele culte se ridică pe ruinele celorlalte neculte, când noi avem legiune de tineri talenți, cari din cauza sărăciei nu pot cerceta școala, sau cercetându-o, sunt siliți a-o părăsi înainte de a-și ajunge scopul: ar fi foarte de dorit, ca d-lu Ōnce să aibă cât mai mulți imitatori; ca în toate comunele locuite de Români, inteligența noastră și prin influința ei țeranii mai cu stare, să-și facă datorința față de părinți, precum și-a făcut-o d-lu notar Teodor Ōnce.

Fiă memoria părinților lui binecuvântată, ăr el să trăească mulți ani fericiți!

Iosif Goldiș,
archimandrit și vic. episcopesc.

REPLICA

junimii academice române din Transilvania și Ungaria.

Justiția...

În privința justiției legea de naționalitate conține următoarele dispoziții:

Fiă-care locuitor al țării poțe folosi la judecătorile cercuale limba naționalității, respective a comunei sale.

Mai departe legea dispune: că judecătoria are să rezolve cauza sau rugarea, în care s'a predat instrucțiunea, ascultarea martorilor, raportul judecătoresc și alte funcțiuni judecătorești, atât în afaceri de proces, cât și în proceduri penale: în limba partidelor, ce poartă procesul și respective a persoanelor ascultate, protocoalele de tractare ale proceselor le poartă în acea limbă, pe care și-o alegă, prin învoielă, partidele ce poartă procesul. — Concluziunile de citații în interesul partidelor citate e de a se concipia în limba lor națională. Concluziunile judecătorești e de a se concipia în limba protocolului de tractare.

Tot în această lege se dice: că în toate procesele civile și criminale, cari sunt a se purta cu intervenirea unui avocat, la judecătorile de prima instanță relativă la limbă, atât la purtarea procesului, cât și la luarea sentinței e de a se susține pretutindeni usul de până acum, până atunci, până când va decide legislatura peste regularea definitivă a judecătorilor de prima instanță și peste procedura verbală.

Aceste sunt dispozițiunile legii.

Dér ce folos, căci legea nu se respectă de loc.

Primul atac asupra acestor dis-

poziții s'a întreprins în părțile ardelenne atunci, când presidentul tablei regesci din Tîrgul-Mureșului, după ce a cercetat în anul 1872 ca comisar ministerial, judecătorile ardelenne de nou înființate, a emis o ordonanță contrară acestei legi. În urmă, la anul 1875 însuși ministrul de atunci Perczel, dispune ca intervențiunea advocaților, — fiă acesta verbală sau în scris, — numai în acel caz e de a se primi, decât aceștia la intervenirea lor se vor folosi exclusiv de limba maghiară.

Prin ordonanța ministerială se impune tuturor comitatelor, ca comunele să se folosească în documentele și corespondențele lor cu judecătorile, numai de limba maghiară.

De pe acest timp, tabla regescă, tribunalele precum și toate celelalte judecătoria regesci au respins oricând acte prezentate în altă limbă, afară de cea maghiară. Ba tribunalele merg mai departe și pretind, ca și documentele originale din alte limbi să le traducă însăși părțile în limba maghiară.

Dér nu mai demult decât în lunile trecute, așaderea mult în urma scrierii tinerilor maghiari, tribunalul din Sătmăr respinge înregistrarea firmei unui institut românesc de credit și economii din cauză, că statutele erau scrise românește. Invocarea legii, protestele și apelațiunile nu ajută nimic, căci vorba e de forță, nu de lege.

Advocații ca reprezentanți ai partidelor sunt siliți a se folosi, atât în tractările înaintea judecătorilor, cât și la apărarea înaintea judecătorului criminal numai de limba maghiară. În această limbă se redactază și rezoluțiunile acuzelor și a cererilor, repertul luat cu martorii, protocoalele de tractare, citațiunile și sentințele judecătorești, asemenea exclusiv se folosesc idiomul acesta și în procesele civile și criminale, cari se poartă fără intervențiunea advocaților. Cum respectă dispozițiunile legii se poțe vedea și din următorul caz interesant:

Cu ocaziunea unei tractări finale, trei advocați români stăruiesc, ca tractarea să se facă în limba acuzatului adică în cea română, după cum dispune legea (§. 9). Presidentul tribunalului judecătorec nu condece acesta, advocații nu admit călcarea legii și în urmă tot lor li-se întentează proces disciplinar, în care unanim sunt pedepsiți pentru că au lăsat pe clienți fără de apărare și au tîrît politica (!) în sala de judecatorie.

Mai bine se poțe vedea egala îndreptățire, de care suntem împărtașiți, înaintea curților cu jurăși de prima instanță, cu care redactorii români au făcut destul de des cunosință. Aci

tote funcțiunile judecătorești se indeplinesc numai în limba maghiară.

Astfel, în procese criminale unde este vorba de viața, de onoare, de libertatea cetățeanului, acesta nu înțelege un cuvânt din cele ce se pertractează despre el și este nevoit să iscolască procese verbale pe cari densusul nici nu le înțelege, nici nu le poțe controla. Totu astfel și la pertractarea finală, procurorul își susține acuză în limba maghiară, în care și apărătorul e silit să vorbească.

Nedreptatea este cu atât mai îndreptățită, cu cât judecătoria nesciind limba poporului, sunt nevoiți a pertracta cu partidele prin mijlocirea unui servitor sau a altui mic funcționar, care și densusul abia știe câteva frase românești. Asemenea omeni sunt puși în statul maghiar pentru ca să facă dreptate împrișinătorilor români, germani și slavii!

Nici dreptul privat nu rămâne neatins de furibundul șovinism.

Contrar dispozițiilor paragrafulor 11—12 din legea de naționalitate, relative la cărțile funduare și curțile de apel, sentințele se dau partidelor numai în limba maghiară.

Ministrul de justiție nu s'a sfîșit a dispune, ca toate documentele, cari au să servescă de basă la înscrieri în cărțile funduare, au să fiă redactate, ăr cele originale traduse în limba maghiară de vr'un interpret judecătorec sau de vr'un notar public. Acesta este cea mai bruscă volnică și cea mai vedită dovadă despre chipul cum se eșeută legea de naționalitate.

Pentru a dovedi urmările funeste ale acestei proceduri vom aminti, că poporul românesc nu cutază a transcrie averea cumpărată, din cauza enormelor cheltuieli. Pe lângă taxa erarială, care de regulă o plătesc întreit, mai trebuie să plătesc și pe traducător, care cere cât vosesce. Traducerile, pe baza cărora sunt transcrie averile în cărțile funduare, nu arare-ori sunt defectuoase și de aci înapoi urmăză un întreg șir de procese, în purtarea cărora bietul țeran pierde totul, ce a câștigat în decurs de ani cu sudorea feței sale.

Chiar și în purtarea sarcinelor publice Românul este nedreptățit. Comisiunile pentru eruarea impositivelor de venit sunt compuse de regulă din Maghiari și acolo unde populațiunea e curată română. Bine înțeles, că astfel întocmit fiind lucrul, proprietarul, comerciantul, industriașul și meseriașul maghiar e menajat, ăr cei români sunt loviți fără nici o cruțare.

Protestul și aci se dovedește de prisos!

Pe când susceptibilitatea religioasă a Ovreului stăpânitorii au o deosebită considerație, pe atunci Românii sunt citați cu grămada în zile mari de sărbătoare la judecătoria, unde se țin pertractări finale de delict și abateri, ăr prestațiunile de muncă la drum într'adins sunt puși să facă în zile de Duminec. S'a întemplat, — ca să amintim un caz foarte recent, — că preotul, învățatorul și clopotarul din Bucium-Șasa au fost citați pe ziua de 13 Ianuarie, — o sărbătoare întreit în biserica română, — înaintea judecătoria din Abrud.

Despozierea țeranului de avere, deși a fost sistematică în toate timpurile, totuși nu s'a întemplat cu atâta nerășinare, ca sub scutul constituționalismului unguresc.

Așa după desrobirea poporului din servitutea feudală, cea mai ardetă dintre cestiunile de resoluție era cea agrară, dela a cărei fericită deslegare atârna în mare parte ulterioara înflorire și bunăstare a statului.

Pentru regularea acestei cestiuni a intervenit însuși M. S. Imperatul Francisc Iosif I., dând mai multe ordonanțe în această privință.

După înfrângerea revoluției din 1848, domnilor feudali li-se dă o despăgubire potrivită, ăr foștii iobagi sunt împrișinătorii de guvernul austriac, rămânând ca pășunile și pădurile să vină sub o ecuitabilă împărțire ulterioară. Patentele împărătesci cuprindeau cele mai apropiate dispozițiuni legale, cari puteau în parte satisface reciprocilor postulate de drept între foștii iobagi și domni.

Prin o procedură justă și imparțială cestiunea aceasta se putea tranșa pe baza patentelor, într'un mod mulțamitor.

Luptele politice ce au urmat în întreg imperiul și în special în Ungaria, au împins dela ordinea zilei acestă importantă obiectă așa, că anul 1866 află cestiunea tot acolo unde era mai înainte. În urmă, luând Maghiarii frânele guvernării în mână, au exploatat și această importantă afacere în favorul elementului unguresc.

Prin ordonanțe și legi nouă, prin tălmăcir și restălmăcir a patentelor cauza proprietarilor maghiari s'a favorizat în contra interesului și dreptului poporului românesc.

Și adă, după 40 de ani dela ștergerea iobăgiei, referențele urbariale din stat stau în partea lor cea mai mare neresolvate.

Despre chipul cum se eșercită justiția în cauzele urbariale, ne pot servi ca exemple nenumerabile procese, pe cari Românii le-au perdat față de elemente străine ori față de stat. Așa amintim aci procesul urbarial al comunei Lacul-Negru în contra contelui

Miu ingenunchiă la capul Cobilei; încep să plângă desuadăjduit, simțind în adencul inimei toate găurile din spinarea ei.

Apoi părându-i se, că a oăscat gura și și-a dat sufletul de veoi, se sculă năuc de lângă dēna, inhăță biciul și plesni de câte-va ori în spinarea cailor. cari o rupseră la fugă, mestecând ărba ce o păscuseră liniștiți.

— Duceți-vă, altul să vă fiă stăpân eu n'am ce mai face cu voi, îngână Miu, și se culcă lângă Cobila, care începuse a se răci.

După ce plânse câtva, sărută pe Cobila de mai multe ori, se sculă din nou în picioare, strinse biciul în mână; apoi se isbi cu palma în față și strigă: „jeles ca o babă!“ și băgă totă codărăștea pe beregată, și horcăind cădă ametit la pământ.

A trecut o săptămână și Rășmirița s'a dus. Măgurenii pocăliți de fōme, rupti de nedormire, se apropiară de vatra satului.

S'au găsit bordeele pustiite, biseroia arsă, sfințele icōne pingărite.

Er unii din copii, după ce s'au întremat cu câteva imbucături, alergând după un stol de corbi, au dat peste Miu și Cobila luugiți unul lângă altul, cu ochii scoși, cu coșurile peptului scobite și caii lor, tirind căruța, le dau tirocle, păscondă de jură împrejur.

Poesii populare.

Culese din popor.

Ce folos, măndro, de tine,
Te a gatat maică-ta bine
Mergi la joc, nu te ia nime,
Vii acasă supărată
Te pui la cuptor pe vatră.
De ciudă și de amar
Ți-ai svirlit cătrința'n jar,
Er șurțu și cismele
Unde zace cănele,
Năframa cu ciucurii
Pe sub cloșca ou pui,
Peptarul oel mătășit
Peste poartă l'ai svirlit.

*
Supărat e badea ăr
Căce n'am eșit afară,
N'am eșit, că n'am putut,

M'a pus maica la cernut
Și mi-a dat o sită rară
Să nu pot eși afară,
Și pe urmă una dēsă
Să m'apuce ziua'n casă.
Când era la sărutat
Mă pune la frământat;
Când era să mi stempăr doru
M'a pus de-am aprins cuptoru.

*
Spune-i, măndro, maică-ta
Să-și oăpescă iia'n pōle
Că-i cu mintea sburătoare
Și sboră peste-arătur
S'adune fermecături
Să mă fermece pe mine
Să te iau puică pe tine,
Dér io atunci te-oi lua
Când o face popu pere
Și cireșul porumbele
Atuncia mi-i fi muere.

*
De s'ar țese pânza'n vatra
Fără ițe, fără spată,
Fără leac de suveicuță
Ar țese și-a mea puicuță;
Dér suveica și ițele
Este-i mână zilele.

Bate vântu'ntră ferești
Dér tu puică ce sădești?
— Busuioacă și flor domnesoi!
Dér pe cine să-l gătesci?
— Pe Avram în pălărie
Să mergem la cununie.

*
Dragi imi sunt copilele
Ca vara cuprinele,
Căci sunt multe și mărunte
Tote sară să mă sărute.

*
Aoleo măi hoțu de dor,
N'am topor să te omor
Nici săcure să te tai
Să nu mai am nici un bai.

*
Vin', bădișo, serele
De mi auți muștrările,
Cum mă muștră măicuța,
Badeo, pentru dumiata.
De m'ar muștra'n toate zile
Și eu nu mă las de tine,
De m'ar muștra tot pe cēs
Și de tine nu mă las.

Merchiaș.

Ig. Mircea.

Zichy, prin care 29 de familii au fost despuiate de avutul lor.

Totă asemenea comunei Tofaleu de lângă Muréşu Oşorheiu se întentază un astfel de proces urbarial din partea baronului său Carol Apor, totodată presidentul judecătoresc, care se rezolvă în favorul lui. Urmarea a fost, că 300 de suflete române au rămas fără de nici un adăpost. Nobilul conte se grăbi a lua în posesiune pământul și pentru această scop se folosi de cele mai tiranice mijloace. Locuitorii sunt alungați cu pandurii din locuințele lor. Totă averea țăranilor se zalogește și în urmă se licitează. Aceia, cari nu voiau să-și deie vitele, au fost maltratați și aruncați în pușcării.

Astfel, răpiți de avere și lipsiți de ori ce scut, acești nefericiți au fost siliți să petreacă opt zile întregi sub cerul liber. Copiii, mamele și bătrânii plângeau de fome și de frig, pe când întreaga lor avere se licita pentru desdănuirea nemilosului tiran. Așa s'a urmat și cu comuna Cuesdi și alte multe cu deosebire din comitatul Albei-de-jos și comitatul Cetății-de-Pétra.

Dăr asemenea fapte nu s'au comisă cu atâția ani înainte, ele se repetă și de azi. Astfel s'a întâmplat în comuna Rășcuța. Rocuitorii acestei comune sunt exclusiv Români, singurul lor isvor de câștig îl formeză pregătirea de spete, cu care cutieră până și cele mai îndepărtate părți ale țării.

Pentru a nu fi de nimenea superați în executarea profesiei lor, ei și au cumpărat pe proprii lor bani mai multe parcele de pădure. Într-o bună dimineață din Septembrie 1890 se trezesc cu pretorul, însoțit de trei gendarmi, în comună, care le spune verde, că pădurea vrea să li o iee și să o adnezeze la pădurea erarului și decă densii se vor opune, atunci va executa această volnică cu forța. Disu și făcutu. Toți aceia, câți au protestat în contra acestei nedreptăți, au fost legați de gendarmi și după ce totă comuna ca un singur om se sculase să-și apere drepturile, pretorul grăbește și face arătare la vicecomite, că comuna s'a resculat. — Acesta crede, fără a mai cerceta, și trimite pe capul bieților locuitor o companie de soldați. Intr'aceea se făc o mulțime de arestări. Și după ce militarii petrecu vre-o trei luni de zile în comună, căpitanul, vădându nedreptatea ce se face locuitorilor, intervine pentru densii și exoperază retragerea soldaților. După patru luni de închisore preventivă sunt eliberați cei 30 de Români deținuți, neputându-se dovedi nimic în sarcina lor. Procesul, ce l'a făcutu comuna pretorelui, pentru ca să le plătescă speșele avute cu susținerea militarilor,

precum și timpul pe trecut în pușcării, s'a decis — bine înțeles — în contra Românilor. —

(Va urma.)

TELEGRAMELE

„Gazetei Transilvaniei.“

(Serviciul biurolui de cor. din Pesta)

Budapesta, 22 Octomvre. Comitetul central al reuniunii honveților din 1848/49 din totă țera a ținut un ședință, în care s'a desbătut elaboratului comitetului pentru ridicarea monumentului honveților. După o desbateră de trei ore s'a primită următoarea propunere a lui Krudy, cu 14 contra 8 voturi: Comitetul central primește fără nici o observație elaboratului prezentat de comitetul pentru desvélirea monumentului și decide, ca acesta să se predea unei adunări a honveților din totă țera, ce are să se convoce. Acestă rezoluție nu conține, nici data, când are să se țină desvélirea monumentului, nici terminul, când se va convoca adunarea honveților.

Budapesta, 22 Octomvre. Eri au fost 27 casuri de coleră, 14 decese. Numărul bolnavilor 118.

Budapesta, 22 Octomvre. Opoșiția a decis, că să sprijinască în ședința de azi a dietei propunerea lui Horanszky, în urma căreia invitarea la desvélirea monumentului, să se ia dela ordinea zilei, ca una, care nu mai pôte forma obiectu de desbateră.

L i t e r a t u r ă .

A apărut:

Povestiri alese și întocmite de *Petra Petrescu*. Brașov, tipog. A. Mureșianu 1892. Ună frumosă volumă de 300 pag. De vânzare la autor și la librăria N. I. Ciuru, Brașov. Prețul 75 cr., expedate singuratec 75 cr. și 5 cr. porto. Pentru România 2 lei. D-lă *N. Petra-Petrescu*, care a îmbogățit literatura noastră cu mai multe cărți folositore, scrise astfel, ca să pôtă fi cetite de tote straturile populului, în anii din urmă a tradus și a prelucrat o seriă întregă de povestiri, menite de asemenea pentru cercuri mai largi și pline de interes. În volumul despre care e vorba, deasul a adunat la un loc tote aceste povestiri și astfel a înmulțit cărțile noastre populare cu o serie, care pôte fi cetită cu cea mai mare plăcere și cu multu folos atât de tineri cât și de bătrâni; de orășeni, ca și de săteni. „Povestirile“

d-lui *Petrescu* sunt în număr de 17. Cele mai multe dintre ele au fost publicate pentru prima oră în colonele fôiei noastre și, după cum suntem informați, au fost urmărite cu totu interesul de publicul nostru cetitor. Ele nu oferă cetitorilor numai distrație, ci totodată sunt o comoră de învățatură folositore pentru viața practică. — Nu putem decă, decăt să recomandăm cu totă căldura publicului nostru cetitor „Povestirile“ d-lui *Petrescu*. Ele se potrivesc de minune atât pentru bibliotecile școlare, cât și ca premii pentru școlarii și școlărițele mai în vârstă.

Risipa.

(Povețe pentru popor.)

Dintre tote ocupațiunile prin ce omul își agonisește pânea sa, putem dice, că a plugarului este cea mai grea, căci el cu mai multă trudă a trupului își agonisește cele de lipsă pentru traiu, cu mai multă trudă își câștigă averea și își susține pe cea moștenită dela părinți și moși.

Decă dăr plugarul asudă mai multu pentru adunarea averei, ar urma, ca el să o scie mai bine prețui și pentru aceea să o scie cruța și păstra. Adese-ori însă vedem, că plugarii noștri forte puțin preț sciu pune pe averea câștigată cu scumpă sudore. Pentru aceea în cele următoare mă voi sili a da sfat celor ce vor voi să-lă primescă, ca averea să o prețuiescă după măsura ostenelei, ce se pune întru câștigarea ei, și cei ce vor pădi cele auzite, vor trage folos din ele, căci dice S. Scriptură: „Celă ce păzește cuminița, află bunuri.“

Voi arăta, cum păcătuesc mulți risipind cu ușurință ceea ce cu sudore cruntă câștigă ei, și ceea ce au câștigat cu multă trudă și cruntă sudore părinții lor. Risipă fac mulți în mâncare, mulți în beutură, mulți în îmbrăcăminte și mulți în petreceri.

— Mâncarea este necesară pentru susținerea vieții, pentru repararea puterilor trupesci pierdute prin lucrare. Unii însă nu se îndestulesc cu mâncarea de lipsă trupului, ci din mâncare făc obiectu de lux și atunci ătă risipa făcută cu cele câștigate cu scumpă sudore! Ba sunt mulți, cari se pare, că numai pentru aceea trăiesc, ca să mănânce. Omul însă mănâncă ca să trăiesc, ér nu trăiesce numai ca să mănânce.

Am auzit pe mulți dicend, că ei decă nu mănâncă mâncări multe și bune și decă nu iau și puțină beutură, nu pôt lucra. Ei, dăr S. Francisoș dela Paula, la edificarea claustrului, a lucrat mai mult decăt șese inși, însă pentru aceea nu a mâncat nici carne, nici pesce, nici chiar lapte, ci a mâncat numai odată în zi

și anume sára, legume; ér vinu său altă beutură nu a beută nici-odată. S. Carol Boromeul, arhiepiscop și cardinalu, a mâncat numai odată în zi și a beut numai apă rece. S. Catarina de Siena s'a hrănit numai cu plante fierte și cu pâne.

Ăta dăr, că și cu mâncare forte puțină acești sâni părinți au putut numai să trăiesc, ci să și lucre!

Nimenea nu poftesce ca omul să-și tragă dela gură hrana de lipsă pentru buna nutriere a trupului, căci trupul omului este ca și o mașină, pe care decă nu o ungi, nu pôte funcționa. Mulți creștini din zilele noastre însă își uită, că pentru a te hrăni bine, trebuie mai întâi să muncesc bine, ér alții nu se îndestulesc cu mâncări frugali, precum nu s'a îndestulit poporul jidovesc cu mana în desertu, dăr precum Jidovii nu au scăpat pentru aceea de pedepsă, astfel nu vor scăpa nici ei.

Din poftă nemoderată după mâncări se nasce adese-ori cértă, căci mulți așteptă mai bune mâncări, decăt sunt ei în stare ca să câștige cu a lor hărnicie și atunci nu arare-ori soții de căsătorie își fac imputări, imputările duc la sfadă și nu arare-ori la marî neînțelegeri. Mântuitorul nostru Is. Christosu dice: „Mâncări cele ce vi-se pun înainte.“

— Beutura cea mai sănătoasă este apa. Mulți însă dic, că ei nu pôt lucra, decă nu béu și puțin vinu, seu bere, seu vinarsu. Decă ar rămâne pe lângă puțin, ar mai fi ce-ar fi. Vedem însă, cum mulți risipesc într-o oră totu, cât au agonisit într-o săptămână întregă. Mulți risipesc cu beutura în numai ceea ce câștigă ei, ci și averea moștenită dela părinți, făcându-se adevărați hoți ai familiei lor, furându timpul cel scump al lui Dumnezeu și prădându averea cea scumpă, rașimul familiei lor. Decă vom căuta, între poporul nostru de rând, vom afla decă de familii, ajunse la sapă de lemn numai din cauza risipei ce-au făcut o capii de familie cu beutura. Decă am întreba mulțimea de copii orfan și săraci, cari umblă dela casă la casă, ca este cauza nenorociei și sărăciei lor, cei mai mulți dintre ei ni-artă răspune: „Afurisita de risipă făcută de părintele nostru.“ Decă am cerceta temnițele și am întreba de-arândul pe cei roboți, cum de au ajuns acolo, ei fără îndoielă ni-artă răspunde, că risipa i-a dus la sărăcie, ér sărăcia la fapte rele, pentru cari acum au să se pocăiesc. Acestea sunt urmările necumpătului în beutură. S. Scriptură dice: „Celă ce iubesc vinulă... nu se va înavuți.“

— Mare risipă se face în vremea de azi și cu îmbrăcăminte. Luxul în îmbrăcăminte a început a se incuiba și

Iléna Consânzéna,

care înflorește florile și înverdește câmpurile.

— Poveste. —

(Fine.)

Moșul nostru, de când apucase grădinaru, se făc din zi în zi totu mai plăcut Ilénei, fiind-că îi tocmia florile și i-le altoia de minune bine. Pe margă încă îl grijea forte bine, spunându-i moșiu, că nu mănăc altu ceva, decăt carne friptă, pâne albă și dorme numai pe dricală.

Pe când se petreceau acestea, era tocmă postul Crăciunului. Isprăvindu-se postul, s'au început cășlegile și deodată cu ele, s'au început și petrecaniile.

Iléna Consânzéna, fiind și ea tată, și încă cea mai frumosă fată din nouș țării, s'a dus și ea odată la o petrecanie. Pe vremea aceea petrecaniile țineau câte trei zile și trei nopți. Iléna s'a dus numai pentru ca să și petreacă cu dragu ei, fiind-că draguțului îi era cam departe și nu putea veni totdeuna la ea. Pe draguț l'a chemat „Impératu Tătaru cu capu de plumb.“

Auzind Moșu, că Iléna merge la petrecanie, s'a dus și i-a spus măgarului, că ce să facă să mergă și el. Măgarul, adevă Vereșu Vitézu, l'a învățat, să scuture frăul cel de aramă, — scifi, care l'a căpatat dela smeul cel dintăiu. După ce a scuturat frăul, a venit un cal totu de aramă și cu un rëndu de haine pentru Moșiu, éraš totu de aramă. Suindu-se călare, i-a spus măgaru, că el va ajunge pe Iléna, care mergea la petrecanie, cu o calésă cu patru cai; l'a învățat să se scobore de pe cal, să între la ea în calésă, dăr să nu stee multu, spunându-i, că el trebuie să încungiure lumea într-un minut.

Ajungându pe Iléna, și-a legat calu de căruța și el a intrat la ea. Aci a stat cu ea de vorbă, cât a stat, și apoi i-a spus, că el trebuie să încungiure lumea cu calul său într-un minut și nu mai pôte sta. Coborându-se din căruța, nu s'a dus să încungiure lumea, ci s'a dus la petrecanie.

Ajunsu la petrecanie înaintea ei, și-a petrecut slăbuț până a venit ea. Cât ce a sosit și Iléna, feciorul nostru era mai cu voi și și-au petrecut

bine amendoi. Dăr ibovnicul ei sta la o parte și se uita cum dăntuiau amendoi. El nu s'a apropiat de ea, fiind-că era mai urit ca grădinarul.

În dorile zilei, rânchiezându calul său, și-a luat rămasu bun dela Iléna. Din minutul acesta Iléna, adevă fata „Impératului roșu“, căci așa se numia, era totu supărată, că n'a știut cu cine și-a petrecut și de unde e. Întrebându-o tată-so, că de ce e așa supărată, i-a răspuns, că și-a petrecut cu un fecioru forte frumos și nu scie cine e și de unde e. Tată-so a îmbunat'o dicend, că voru cerca cu o bată să le spună, ce e de făcutu. Baba a spus, că să-i lipească când jócă o turtă de oeră și așa îl va afla.

Așa a și făcutu. Mergendu în sára a doua éraš la petrecanie, feciorul nostru încă s'a dus. Dăr acuma el era îmbrăcat în haine de argint și cu cal de argint, scifi, dela smeul al doilea. Când s'a dus la bală, ér a întrebat pe măgaru, că ce să facă. Măgarul l'a sfătuit, să nu se lase să-i pună turta în cefă. În noptea acesta și-a petrecut multu mai bine.

Venindu acasă, fata de împératu a fostu mai mórta de dragu după moșu nostru, adevă grădinarul ei. Când a venit dintăi la ea, scifi, că l'a risu, ér acuma móre de dragul lui. Cum e lumea asta !...

Intorcându-se a doua-oră dela petrecanie, i-a spus tată-so, că acela, cu care și-a petrecut, séménă la ochi cu grădinarul lor.

Mergendu și în sára a treia, îmbrăoat în haine de aur și cu cal de aur, ér și-a petrecut forte bine. Acum s'a lasat să-i pună turta în cefă. Venindu Iléna acasă, i-a spus tată-so, că acuma i-a lipit turta.

În ziua următoare a datu tată-so poruncă, că toți din împératia lui și din curte să vină la el cu capu gol. Căutându pe toți străinii, nu a aflat turta la nici unu. În urmă a venit rëndul la curteni. I-a căutat pe toți, dăr turta ca'n palmă.

Venindu rëndu la moșu, acesta abia s'a lasat să-l caute, dicend, că el n'a pus mâna în capu de când la făcutu mamă-sa. Hăi, că soia elu de ce

în sinul plugarilor noștri, căci vedem cu durere, că în unele ținuturi și-au lăsat portul lor cel frumos național și au primit un port mai scump și pe lângă aceea mai urfă și încă și străină. Românul nostru a început a lăpăda opina cea ușoară, pe care și astăzi o poartă fratele nostru italian, și în locul ei a luat oisma, carea e și mai grea și mai scumpă și e și străină. Românele noastre prin unele ținuturi au lăpădată cătrînța, care este cel mai frumos odor în portul românesc, și au primit în locul ei rochia cea cumpărată din boltă cu bani scumpi, pe când cătrînța o făcea ea însăși cu mai puțin cheltueli și era și mai ținătoare. În locul ștergarului alb și frumos, care da feței un chip atât de plăcut, a primit nisce cărpe arse în fabrici și pe lângă aceea plătite cu bani scumpi. Surorile italiene și spaniole și astăzi poartă ștergariul ca acoperământ pe cap, numai Românele noastre au început să lapede portul cel străbun, pentru ca să iee unul străin, carele e și mai urfă, și mai neșitor, adevă ca să facă risipă.

Risipa în îmbrăcăminte o condamnă și S. Scriptură cu totă asprimea. Înțeleptul Isus Sirach dă: „Cu îmbrăcăminteă năci-odată nu te lauda;” ér în altă loc dă: „Mai bună este acela, ce nu se fălesce și are servă, decât acela, ce se ține mândru și n'are pâne.” Mântuitorul nostru Is. Christos condamnă acest lux cu cuvintele: „Vai vouă, căci sēmănați morminteloră spoite, care pe dinafară se arată frumoșe, éră pe dinlăuntru sunt pline de oșe de morți și de totă necurățenia.”

În timpul mai de demult, fiă-care classă de ómeni se îmbrăca în portul său corșpunător. Orașanul, economul, măiestrul, dirigătorul: fiă-care își avea portul său, de pe care îl puteai cunoșce de departe. Astăzi însă fiă-cine voesce să se îmbrace în vestiminte mai pe sus de starea sa. Astăzi nu mai poți cunoșce, care fată este a omului celui mai bogat și care e a celui mai sărac dintr'o comună; ba de pe îmbrăcăminte stai a nu mai cunoșce, care este stăpâna și care slujnica. Acosta este risipă, acosta aduce atăta sérăciă pe capul ómenilor, acosta face de sună doba așa adese-ori în comune și orașe și dă moșile românesci la Jidan, Armeni și la alte némuri străine, éră poporul nostru românesc, din moșier, rămâne lucrător în brézda altuia, așa că în loc să lucreze pentru sine și familia sa, e silită a lucra cea mai mare parte a anului pentru acela, dela carele capătă pământ în parte.

— Ce să dăcemă apoi despre risipa ce o facă mulți în petreceri? Petrecerile astăzi se pare că sunt o cerință de căpeteniă la tóte clasele societății. Decă

o familiă se ridică la o stăricică mai bună, îndată începe a da mese bogate, apoi mesele bogate, veți bine, că atragă totu mai mulți prietini la casă până când bunăstarea familiei ajunge la ruină. Căți amă puté număra, cari óre-când se bucurau de o stare înflorită și în urma risipei făcute cu petrecerile, au ajuns la miseria și cu mulți s'au adevărită cu viutele S. Scripturi: „Celú ce iubesc pe petrecerile, va fi omulú lipsei.”

Intre felurite moduri de petrecere este însă unul mai réu decât tóte, anume jocul în cărți, cu care se face cea mai mare risipă. Jocul în cărți, și fără de a fi în bau, e risipă, căci jucătorii pradéză timpul cel scump al lui Dumnezeu cu o petrecere netrebnică și pe lângă aceea își mai ruinéză și sănătatea. Éră jocul cu cărțile în bau este și hoșia, căci prin acela unul despoia pe altul de ródă ostenelelor sale. Jocul în cărți pe mulți i-a făcut sêraci, pe mulți i-a împins la marginea desperărei, pe mulți i a costat chiar viața. Monaco, este numele unui principat mic în întindere, însă renumit pentru multe pierderi de vieți, din cauza risipei cu cărțile. Aici se adună călători din lume cu mii și milioane de bau, se pun la joc în cărți și de acolo nu se scólă, până ce și-au prăpădit tótă averea, ér când se scólă dela joc se duc, în desperarea lor, de și ourmă ei înșși viața. Étă ce cumplite urmări are risipa, étă la câte rele duce ea!

Plugari, feriți-vé de risipă, ca de cel mai mare réu și de cel mai cumplit vrășmaș al vostru! Lucrați cu sírguință, dér apoi și cruțați oăștigulú vostru, și rodul ostenelelor vóstre nu lú dați cu ușurință! Primiți învățatura ce v'am dat'o în privința risipei, căci: „Sérăciă și ocară vorú lovi pe celú ce lapədə învățatura”, dăce Spiritulú sântu.

Ioanú Sonea, preotulú Seplacului.

MULTE ȘI DE TOATE.

Din viața unui archi-milionarú.

În anul 1840, un ténérú spaniol cu numele Iulian Alvarez își părăsise patria și s'a dus în America cu gândul ca să-și facă avere. Elú s'a stabilit în insula Cuba, unde se aflau o mulțime de compatrioți de ai sái. Alvarez n'avea decât câți-va franci în buzunar, dér în schimb era un băiat isteț, întreprinzător și activ. Cu banii, cari îi avea, ténérul spaniol își deschise o mică prăvăliă în care vindea țigări. În scurtă vreme, toți lucrătorii spaniol din Havana (capitala insulei) se obișnuiseră să vie în prăvălia compatriotului lor. Alvarez vindea un fel de țigară cam próste și eftine: 2 de 5 parale.

Elú observă că în chipul acesta n'o să facă cine scie ce ispravă mare, de aceea se decisé să născocescă un fel de țigară pe cari să le vindă scump și cu tóte acestea să le cumpere toți Americanii.

Nu mult după aceea Alvarez se duce în Nouă-Orleans unde se întâlnește cu un prieten al său Don Jose Domingo, care de vre-o câți-va ani era cel mai mare negustor de țigări în sudul și sud-vestul Americii.

Într'ună séră, amândoi prietenii se aflau într'un restaurant vestit de pe marginea mării. Ei beau vinu roșu de Spania și povestiau amintiri din copilărie. Cum stăteau la masă, de odată ușa restaurantului se deschide și întră un domn înalt, splendid îmbrăcat și inconjurat de fruntași orașului. În sală se produse o mișcare. Toți se sculară în picioare, își luară pălăriile din cap și începură să strige: „Trăiască Henry Klay!”

— „Cine e domnulú ăsta?” — întrebă Alvarez pe prietenul său Domingo.

— „Celú mai mare și mai puternic bărbat de stat din Kentucky și mâine poimâne o s'lu veți președinte al Statelor.”

— „Toomai bine” — dăce Alvarez — „am să dau țigarilorú mele numele „Henry Klay.”

Nu mult după acosta începură luptele electorale pentru alegerea de președinte. Henry Klay era cel mai popular bărbat de pe vremea aceea și toți cumpărau țigările cu numele lui.

În timpul de 8 ani Alvarez a făcut cu țigarile lui, cari se vindeau în tótă America, un venit de 1 și jum. milioane de franci.

De la 1861 țigările au început să fie vândute și în Europa. Alvarez s'a îmbogățit colosal. Elú are acum în Havana un palat splendid de marmură.

Averea lui se ridică la 250 milioane de franci!

Cum se folosesc unii de coleră.

Într'una din zilele trecute o societate constatătoare din 4 bărbați și 2 femei din Seghedin se suise într'un cupu de cl. I a trenului, care mergea spre Budapesta. Trenul pornesc din gară. Călătorii noștri erau foarte veseli, căci mergeau la o nuntă. La stația cea mai apropiată însă se sue un domn foarte elegant. Elú nu mai avea loc în cupu și de aceea fú silit să stea în picioare; dér până la Budapesta era cale lungă. Domnulú acela fusé parea mulțumit și liniștit. Dér de o dată începu să se vaiete de dureri la stomac. Călătorii din vagon numai decât își aduseră aminte de coleră și se înfricoșară; bolnavul începu să se ție cu mâinele de burtă și să geamă; călătorii înspai

mântați grozav se grămădiră cu toți într'un colț al cupeului. La cea d'ântăiu stație, ei săriră repede din vagon și se urcară într'altul, care era plin de lume. Încințară pe șeful trenului, care veni în cupeul bolnavului.

Acesta dormia sforând în tinsă pe canapea.

Șeful îl deșteptă și i dăce:

— „Ești bolnav?”

— „De loc!”

— „Apoi, pentru ce te vâitai mai înainte, când erau și cei-alți aici?”

— „Nu m'am vâitat de loc.”

Șeful trenului ieși din cupeu, ér omul nostru se întinse din nou pe canapea și trase un somn strășnic până la Budapesta.

Cam tot așa facă și o mulțime de pungași din Budapesta, cari de când a isbucnit colera acolo, mănăncă și beau de pomană, și étă cum:

Se duc la restaurant și comandă mănăncări și beuturi scumpe. După ce se satură bine, în loc să plătescă, încep să se vaiete de dureri de stomac. Restaurantorul trimite îndată după doctor, care transportă pe bolnav la baracă. Acolo se află a doua zi că nu are nici pe dracu și-l liberéză. Birtașul însă rămâne cu buzele umflate.

Până acum au fost arestați vre-o 5 pungași de felul acesta. Adese-ori se întemă, că ei nu sunt duși la baracă, căci îndată ce se vaită că e bolnav fugă din birtă și chelnerii și mușterii, astfel, că póte fugi și el, fără să plătescă, ba adeseori mai șterpelind și câte o păreche de tacămur de argint.

Efectele vătămătoare ale alcoolului.

Prof-sorulú Richardson din Londra explică într'un mod foarte interesant rēulú ce produce alcoolismul în corpul omului.

Bine-voiți, dăce prof-sorulú Richardson unui școlar al său, a pipai pulsulú meu și a număra pulsațiunile. În acest timp profesorul sta în picioare.

Am numărat 74 pulsațiuni în timp de un minut, răspuns școlarul. Profesorul, puindu se pe scaun și după puțin repaus, rógă pe școlarulú éră să-și numere pulsațiunile.

Găsescă acum 70 pulsațiuni, răspuns ténérul. Pe urmă profesorul se culcă pe sofa și după câte-va minute cere din nou să-și se numere pulsul. Acum găsescă numai 64 pulsațiuni, dăce școlarulú. Atunci profesorul dă explicația următoare: Când ne culcăm, séră, împlinim necesitatea ce are inima noastră de repaus. Fiind culcați, inima face de ce pulsațiuni mai puțin decât stând în picioare. În timpul somnului ea face și mai puțin pulsațiuni pe minut.

Dér înmulțiți 10 cu 60 minute din-

nu s'a lăsat!.... Celú cu musca pe căciulă elú era!

Acum a dăsu tată-so, să se facă cum a fost la petrecaniă. Elú s'a făcut. Vădându-l fata îmbrăcată cum a fost în noștea a treia, i-au dat lacrimi de bucuriă, că l'a aflat.

Acum tată-so a dat vestea, că se mărită fata. A treia zi a și fost gata de ospăț. Cum e data la ospăț, că un om merge ca chiamător, așa a fost și aici. Dér par' că ar fi fost făcătura, — chiamătorul s'a îmbetat și pe ibovniculú ei și a uitat să lú chiamo. Lui Pipérușú Petru nici nu i-a părut réu. Déră să vedem, ce s'a întemplat cu elú:

Abia se isprăvise nunta, și étă că a și venit drăguțulú ei, adevă împăratulú Tătarú cu capu de plumb și a luat pe Iléna din mâna lui Pipérușú Petru și a dus'o cu elú.

Uitasemú să vé spunú, că Vereșú Vitézu, după cunună și-a luat rēmasú bun dela Pipérușú Petru, spunându-i, că nu mai póte sta. A venit cu elú, l'a înșurat și i-a dăsu să trăescă în pace,

déră când va avé lipsă de elú, numai să gândescă și elú va fi aci.

Ce a făcut Pipérușú Petru după nuntă, când s'a vădú singur? S'a gândit odată la soțulú său, și étă-lú că-i aici! Spunându-i, ce a pățitú, s'a dus numai decât Vereșú Vitézu la împăratu Tătarú cu capu de plumb și a adus'o acasă, dimpreună cu totú ce avea acolo.

Din întemulare, împăratu Tătarú nu era acasă, ci la frates'o sub pământ, căci avea un frate sub pământ cu numele Impăratu negru. Când elú s'a întorsú acasă, s'a pomenitú, că unde a fost curtea lui, nu se mai afla decât ierbă verde.

Acum ce face Impăratu Tătarú? Trimite carte la Impăratu-roșu, ca să stea la bătaia cu elú și pe pământ și pe sub pământ.

Cetindú aceștia cartea, au început a plânge, că cum vorú sta ei la bătaia și pe pământ și pe sub pământ. Elena a înșurat pe soțulú ei, că ea pe cei de pe pământ îi va face stani de pétră. Sciindu-se Pipérușú Petru cu cei de pe pământ la o parte, cu cei de

sub pământ era ușor. Numai decât s'a gândit Pipérușú Petru la Vereșú Vitézu, că să fiă elú aci, i-ar scăpa de primejdiă.

Cum și-au făcut socotela, așa au făcut. Elena a omoritú pe toți contrarii ei de pe pământ, făcându-i stani de pétră. În timpulú acela, Vereșú Vitézu s'a dus pe sub pământ și i-a ucis și pe aceia.

Vădându-se acum Pipérușú Petru liber și domn peste trei împărați, a dus lumea albă și trăia fericit cu mușterea lui drăgálașă.

Trăind elú cu nevastă-sa o grămadă de vreme la soru-so, odată l'a ajuns doru de părinții lui. L'a rogatu soru-so destulú să nu mērgă acasă, dér înzadar. Vădându, că nu-lú póte îndupleca, l'a lăsat să mērgă.

Elú s'a gătat de drum, și-a ales patru companii de husari, cari s'elú înșotescă până la tată-so. Elú și-a luat boréa cu elú, s'a suit în calésă și s'a dus. Pe soldați i-a aședatú astfel: o companie a pus'o înaintea lui, alta în-

dérétú, una în stânga și alta în drépta. Astfel a plecat cătră tată-so.

Ajungându la fântăna aceea, de unde a luat apa Pipérușú Petru de a întinerit, a vădú pe Vereșú Vitézu stând acolo. Cătu ce l'a vădú, numai decât a sărit jos din calésă și s'a dus la elú. Intâlnindu-se încă-odată teaferi, s'au strins în brațe și s'au sărutat ca doi frați. Rogatu-l'a fecioru de împărat cum a sciut elú mai frumos, să mērgă și Vereșú Vitézu cu ei până la tată-so, dér înzadar. La despărțire acesta a dăsu cătră feciorulú de împărat: „Ține minte ce-ți spunú eu: ia apă în ploscă din fântăna acosta, și după ce ajungi acasă, dă-i tată-to să bée și să se spēle”. I-a spus și aceea, că acasă s'au schimbat lucrurile: „Mamă-ta a murit și ai altă mamă vitregă, precum și soră. Acestea vréu să-ți pună capu. Mamă-ta va eși înaintea ta cu două pahare de beutură, dér tu să nu béi, că în ele e venit, fără să le lovesci cu sabia și vei vedé, ce se va întempla. După aceea îți va eși soru-ta cu o cămașă de zale, tu și acosta o lovesce cu sabia.”

tr'o oră și veți găsi că într'o oră se fac 600 pulsațiuni mai puțin, fiindu culoată de câtă stând în picioare; înmulți această sumă cu opt ore, caoi cei mai mulți dorm 8 ore, și veți avea 4800 pulsațiuni mai puțin. La fie-care pulsațiune inima aruncă 30 grame de sânge, prin urmare, în timpul nopții inima aruncă în 8 ore 14.400 grame de sânge mai puțin și acesta repausază inima foarte mult.

Alcoolul are de efect asupra inimei ca acesta să bată foarte des. Dacă ne culcăm, după ce am băut alcoolul, inima este mișcată de puterea acestui liquid și repausul necesar inimei se pierde.

Făcându aceasta pe un timp îndelungat, se înțelege de sine cătu turmentăm tocmai pe unul din organele fără a cărui funcționare regulată, sănătate nu poate fi.

„Apăr. Sănătății.“

Nou abonamentu la „GAZETA TRANSILVANIEI“. Cu 1 Octomvre 1892 st. v. s'a deschis nou abonamentu. la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre. Prețulu abonamentulu:

Pentru Anstro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe șese luni 6 fl., pe unu an 12 fl. Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe șese luni 20 franci, pe unu an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe an 2 fl., pe șese luni 1 fl. Pentru România și străinătate: pe an 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tergulu de rimători din Steinbruch. La 17 Oct. n. starea rimătorilor a fost de 122,989 capete, la 18 Octob. au intrat 2301 capete și au eșit 787 rămânându la 19 Octob. un număr de 125,003 capete. — Se notază: marfa ungherească veche, grea dela 41.— până la 42.— cr. marfă ungherească tineră grea dela — cr. până la 44 1/2 cr., de mijloc dela 44 1/2 cr. până la 45— cr. ușoră dela 45 1/2 cr. până la 46 1/2 cr. — Marfă țărănească grea dela 41 până la 42 cr. — de mijloc dela 43 cr. până la 43 1/2 cr. ușoră dela 45 cr. până la 46— cr. — Marfă de România Bakony de grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocia grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușoră dela — cr. până la—cr. transito dto țeposă grea dela —

Ajungându aproape de casă, așa a fost, cum i-a spus Vereșu Vitėzu. Mamă-sa sta cu două pahare de beaură în mână și i le dăea să bea. Dără el a făcut cum l'a învățat Vereșu Vitėzu. Dându cu sabia în ele, s'au spartu. În locul acela, unde au picat paharele, s'a făcut o fântână plină de venin, cu care a vrut mamă-sa să-i omore. El după aceea a împins pe mamă-sa în fântână și s'a dus mai încolo.

Ajungându mai aproape de casă, a vădit pe soru-sa, stându cu o cămașă de zale în mână. El a lovit-o cu sabia, și ărăși s'a făcut o fântână fără fund, plină cu venin. A împins și pe soru-sa acolo și s'a dus mai departe.

Ajunși în curtea tătane-său, el cu borăsa lui a intrat în împăratu în casă. Împăratul așa era de bătrân, încât își ridica genele cu cârlige. După ce i-a spus, că cine e, l'a cunoscut și l'a binecuvântat. Fecioru-s'o a scos plosca cu apă, — scipi dela fântăna aceea, unde s'a întâlnit cu Vereșu, — și i-a dat tătă-s'o de s'a spălat. Bându și spă-

cr. până la — cr. transito mijlocia dela — cr. Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [1-ma emisiune] — 118.20 Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [2-a emisiune] — — Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune) — — Bonuri rurale-ungare — 94.80 Bonuri croato-slavone — — Despăgubirea pentru dijma de vină ungherească — 95.— Imprumutul cu premială ungherească 146.25 Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului — 138.75 Renta de hârtă austriacă — 96.40 Renta de argintă austriacă — 96.20 Renta de aură austriacă — 114.20 Losuri din 1860 — 140.50 Acțiunile băncii austro-ungare — 981.— Acțiunile băncii de credită austr — 357.— Acțiunile băncii de credită ungar. — 310.25 Galbeni împărătesci — 68 Napoleon-d'ori — 9.52 Mărci 100 Imp. germane — 58.75 Londra 10 Livres sterlinge — 119.65

Calendarul săptămănel. Brumaru are 31 zile. Octomvre. 1892. Dilele săptăm. Sorele. Căend. Gregorian. Căend. Iulianu. 11 + Apost. Filip. 23 Severin. 12 MM. Prob și Tar. 24 Salome. 13 MM. Carp și Papi. 25 Crispin. 14 + Cuv. Paraschiva. 26 Arthur. 15 Mart. Lucian. 27 Sabina. 16 Mart. Longhin. 28 Sim. și Iuda. 17 Prof. Osie. 29 Narcis.

Bursa din Bucuresci din 19 Oct. n. 1892.

Table with columns: Valori, %/100, Cursuri. Includes entries like Renta română perpetuă 1875, Renta română amortisabilă, Oblig. de stată C. F. Române, etc.

Cursulu la bursa din Viena din 21 Octomvre, a. c. 1892

Table with columns: Valori, Cursuri. Includes entries like Renta de aură 4 1/2%, Renta de hârtă 5 1/2%, etc.

Table of market prices for cereals in Brașov. Din 21 Octomvre 1 92 n. Includes entries like Grâu mijlociu, Grâu mestecat, Săcară, Orz, etc.

Prețurile cerealelor din piața Brașov. Din 21 Octomvre 1 92 n.

Table with columns: Măsură și greutatea, Calitatea, Valuta austriacă. Includes entries like 1 H. L. Grâu cel mai trumos, etc.

Cursulu losurilor private din 19 Oct. n. 1892. Table with columns: denumire, cump., vinde. Includes entries like Basilica, Credită, Clary 40 fl. m. c., etc.

Cursulu pieței Brașov din 22 Octomvre st. n. 1892.

Table with columns: denumire, cump., vend. Includes entries like Banconote românești, Argintă românească, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Matoră.

PUBLICAȚIUNE. Joi în 27 Octomvre 1892, după amiazi dela 3—6 ore se va ține ședința publică, prescrișă de legea comunală din 1886, a comisiunii orașenești pentru conscrierea viriliștilor, unde făcăruia ii va fi permis să se uite în lista viriliștilor pro 1893, s'au să facă eventuale reclamațiuni. Brașov, 20 Octomvre 1892. Comisiunea orașenească pentru conscrierea viriliștilor G. Schiel, președinte

ANUNCIU. In casa Nr. 3 strada Orlanilor este Imediatū de închiriatū o locuință în curte, care mulți ani a servitū ca cancelariă advocațială a domnilor Străvoiu & Lengeru, constătătoare din două odăi, bucătăria, podū etc. Informațiuni mai de-aprope se potū lua în comtoarulū proprietarului casei, Andrei A. Popovic. 941,3-2.

Le Gloria. Dintre tōte hărtile pentru țigaretē este recunoscută de cea mai bună hărtia de țigaretē veritabilă frantuzescă. „Le Gloria“ este hărtia, care în fineță și bunătate întrece tōte celelalte hărtii de cigaretē ce există. „Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, dacă făcăre cărticică portă firma IOSIFU BARDOU & FILS. „Le Gloria“ se efectuează cu marginele netede s'au crestate (perforate). „Le Gloria“ se efectuează și ca tuburi și adecă într'o calitate neîntrecută de fină. „Le Gloria“ este de căpătătū în Brașovū la tōte marchetăniile și băcăniile en-gros, precum și la făcăre debitantū mai bunū de tutunū. 855,—18

lându-se, s'a făcutū tinerū ca unulū de 40 de ani.

Tată-s'o de bucuriă, ce avea, odată pentru-că a întineritū, a doua pentru-că și-a văditū fecioru sănētosū, a făcutū unū ospetū mai mare ca cuseru-s'o. Acesta a ținutū trei săptămăni, dără ômenii erau să moră de fōme.

Împăratu și-a ținutū fecioru lângă elū trei ani de țile, ospetându-se bine. După trei ani de țile, ne mai vrēndū borăsa lui să stēe aici, s'au întorsū acasă.

După întōrcere, au făcutū altū ospetū, multū mai bogatū ca celū dintăiu. La acesta am fostū și eu, și fiindū omū mare de statură, era cătu p'aci să mă perdū printre cei mici și să nu mă vadă nimeni. Dără nu era unū chelnēru ca și mine de mare, ca să mă vadă, rămăneamū flământū, de nu vē puteamū spune tōtă povestea. Mulțamiți chelnērului, că m'a săturatū, și eu am gătat'o.

Roșia de Săcaș, 1892 Ioanū O. Damlanū, învățător.

LIBRĂRIA CIURCU.

LIBRĂRIE, EDITURĂ DE CĂRȚI ȘI MAGASIN DE MUSICĂ.

Căietărie, negoț de hârtie și requisite de scris în mare și în mic.

B R A Ș O V.

Pentru școlile populare române îmi permit a recomanda următoarele cărți școlastice **aprobat**e de Inaltul Ministeriu reg ung. prin ordinațiune ministerială, parte de Veneratul Consistoriu Archidieceșan din Sibiu, de Veneratul Consistoriu diecesan din Caransebeș și din Arad și de „Reuniunea învățătorilor români din diecesa Aradului, ținutul Selagiului și al Hunedorei”:

Abecedar, sau Antăia carte de cetire, întocmit de <i>Maș mulți prietini ai școlii</i> . Ediția II legat 20 cr.	porale române. Ediția II cu 50 figuri 25 cr.
A doua carte de cetire pentru anul al II. (s. III) de școlă; întocmită de <i>Maș mulți prietini ai școlii</i> . Ediția III, legat 28 cr.	Hlasievič Ipol. Curs metodic de Istoria naturală. Ediția III cu ilustraț. 30 cr.
Abecedar sau Antăia carte de cetire și scriere, pentru învățarea limbei maghiare de <i>Francisk Koos</i> , inspector școlar și consilier reg. și <i>Ioan Dariu</i> învățator. Prețul legat 20 cr.	Pop Maxim prof. Manual de gramatica limbei române pentru școlile populare, în trei cursuri. Ediția II. revăzută, legat 30 cr.
Dariu I., Elemente de Fistică, cu mai multe figuri. Ediția II. Legat 30 cr.	Dariu I. Gramatica limbei românești. Cursul I. Ediția III. 25 cr.
— Geografia patriei și Elemente din Geografia universală. Cu 36 figuri împreună cu mapa Ungariei. Ediție nouă. Prețul legat 35 cr. broșat 20 cr.	Popea I. Reigiunea creștină, pentru școlile primare. Ediția VI. 12 cr.
— Istoria Patriei și Elemente din Istoria universală tractată după metoda biografic. Cu portrete. Ediția II. legat 25 cr. broș. 20 cr.	Istoria biblică a vechiului și noului testament în versuri, ilustr. cu 108 icône. Prețul 12 cr.
Dogariu D. și Dariu I. Aritmetică. Eseroții practice cu numerii dela 1—20 Partea I. Pentru anul I (și II) de școlă, 15 cr. Partea II. Cu numerii dela 1—100. Pentru anul II de școlă 15 cr.	Istoria biblică a vechiului și noului testament, întocmită mai ales pentru tinerimea din școlile populare române de <i>George Ludu</i> preot și <i>Ioan Dariu</i> , ilustrată cu mai multe icône. Ediția II. 30 cr.
Georgescu I. Curs practic de economie, cuprinzând noțiunul despre: Grădinărit, economia câmpului, vierit, cultura pădurilor, crescerea vitelor, stupărit, cultivarea vermilor de mătase, pentru școlile po-	Antăia carte de cetire cu deprinderi și reguli gramaticale pentru învățarea limbei germane în școlile populare rom. întocmită de <i>I. Dorca</i> director și inv. Prețul legat 25 cr.

N.B. Aceste cărți școlastice se pot folosi de oătră domni învățatori în toate școlile populare din patrie, fără de nici o responsabilitate, fiind aprobate și fiind totodată bune și ieftine. La comande mai mari se acordă Rabat.

Acum de curând au apărut:

CARTEA POPORULUI: Carte de cetire compusă pentru anii din urmă ai școlii primare, pentru școlile de repetiție, școle civile și pentru poporul nostru de <i>Ioan Pop Rețeganul</i> . Prețul 75 cr.	Elemente de Geometrie, pentru anii din urmă ai școlii populare, pentru școlile civile, cursuri de repetiție și de adulți de <i>D. Dogariu</i> și <i>I. Dariu</i> , cu numeroase ilustrațiuni. Prețul 20 cr.
Gramatica română, pentru școlile populare: Partea I. „Etimologia” de <i>P. M. Liuba</i> , învățator 25 cr.	Avis școlar însoțit de regulamentul disciplinar, pentru școlile populare. Prețul 5 cr.

! NOŪ ! A eșit de sub tipar: ! NOŪ ! DIN „BIBLIOTECA POPORULUI”

au apărut următoarele Numere:

- Nr. 1. Printre poporē sēlbaticē în Africa.
- Nr. 2. Motav, Indianul ajuns în sclăvie.
- Nr. 3. Secretul Preriei.
- Nr. 4. Mungo, Regele Sclavilor.
- Nr. 5. Tahita, Mirēsa căpitanului.
- Nr. 6. Buffalo-Bill cu Occidentul sēlbatic.
- Nr. 7. Cavai, șeful Piraților.
- Nr. 8. Intre peile roși și Trădători,
- Nr. 9. Tonegava, Șeful Negrilor.
- Nr. 10. Cei doi vânători din prerii.
- Nr. 11. In visunia Leopardului.
- Nr. 12. In corabia Piraților.
- Nr. 13. Prisonierul Piraților.
- Nr. 14. Ossidov, Indianul înfricoșat.
- Nr. 15. Vânătoarea după carne de om.
- Nr. 16. Sceptrul piticilor Vambutti.

- Nr. 17. Bob-Lee, Urmăritorul.
- Nr. 18. Cel din urmă Sitting-Bull.
- Nr. 19. Pinzone — Navigătorul.
- Nr. 20. Pirații-Riff ai căii Macassar.
- Nr. 21. Ben-Said, Spaima lacului Nyanza.
- Nr. 22. Rēsbunarea Pumnului crunt.
- Nr. 23. Prisonierul Siuxilor.
- Nr. 24. Buffalo Bill în codrul secular.
- Nr. 25. Dracul de aur din California.

Unū numărū 10 cruceri.

La comande e de ajuns a arēta numai Numērul.
(Acēstū colecțiune sē va continua.)

Una sută una Fabule de <i>G. Sion</i>	30 cr.
Viața și năsdrăvaniile lui Til-Buhogindă, cu 30 de ilustrațiuni	25 cr.

Aceste cărți se află de vândare în principalele Librării. La comande sub bandă să se trimită valoarea cărților comandate cu mandat postal, adăogându se și 5—15 cr. pentru francatură.

Librăria CIURCU.

Gestreifte und karrirte Seidenstoffe, Louisine — Foulards — Surah — Taffetas — Merveilleux etc. — von 45 kr. bis fl. 3.85 per Meter versendet roben- und füllweise porto- und zollfrei die Seiden-Fabrik G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se potū cumpēra în librăria Nicolae Ciureu, și în tutungeria I. Gross.

Frații Simay

Brașovū, Tērgulū Grăului Nr. 3.

Trosouri complete pentru mirese; depositū de albituri și pânzării de masă; asortimentū bogatū de confecțiuni pentru dame; articole de modă indigene și străine. Se primescū comande pentru vestminte de dame și de bărbați, cari se vorū esecuta câtū se pōte de cu gustū, și punctualū cu prețuri moderate.

931,14—4.

ANUNCIU.

Esposiția universală.

Medalia de aur.

Distrugătorul

TORD-TRIFE

nimicesce cloșanl, șoreci și soboli fără nici o primejdiă pentru celelalte animale de casă. Acestū productū nu conține nici strikinin, nici arsenicū, sēu fostorū, nici vre-o substanță vătēmătore pentru animalele de casă.

Unū pachetū 50 cr. — Intrebuițare ușorā. — Succesū sigurū.

Instrucțiune pentru folosire. Pentru cloșanl sē se ia bucăți de pāne înmuiate și sē se prāsare peste aceste în cantități mici. Pentru soboli sē se amestece prafulū cu vermi de pământ sēu cu carne friptă.

A. Cousseau *Traverse Gazzino*, 5, Marsilia (Francia), Inventatoru.

Uniculū depou principalū pentru Brașovū:

Victorū Roth.

939,8—3.

Farmacia la ursū. Strada Hircher & Orfanilorū 1.